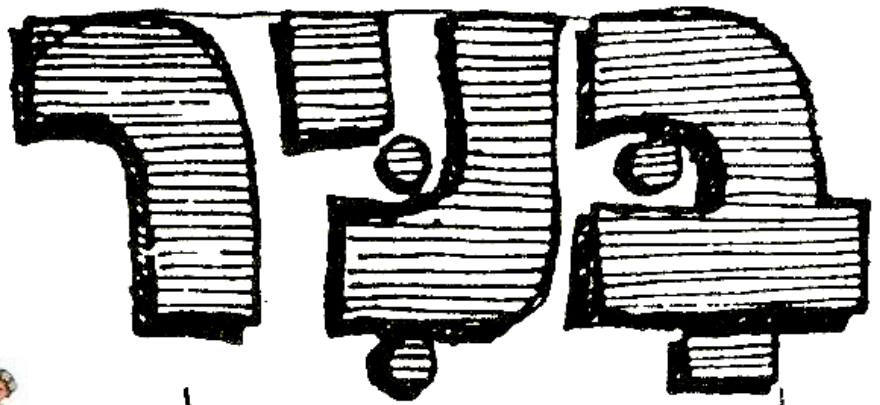

63

עלון קיבוץ כיר-אליהו

גליון 507 / 27 יולי 2013 כ' אב תשע"ג

בית חלומותי / נעמי שמר

בבית חלומותי אשר בראש גבעה
תנור גדול אבנה ואש תמיד תבער
וחלונות שבעה וארובה גבוהה
בבית חלומותי אשר בראש גבעה ...

אל בית חלומותי המסויד לבן
הגפן תטפס ישר מן הבוסתן
חרוב גם תאנה יהיו לי כמובן
בבית חלומותי המסויד לבן ...

על בית חלומותי איני יודעת כלום
ככל חלומותי אפל הוא וחתום
ולי הוא מחכה בסבלנות אי שם
אולי בראש הרים, אולי על חוף הים ...

אולי הוא בית חומה נטוש ונעזב
אולי הוא צריף קטן, אולי מגדל שנהב
דבר אחד עליו ידוע לי עכשיו -
יגור בו איש אחד אשר אותי יאהב ...

נר זיכרון

לזכרם של החברים שאינם עימנו

חודש יולי
אהרון ביוקוראל - 3 שנים למותו
אורי לב-ארי צייני - שנה למותו
יעקב מזרחי - שנתיים למותו
יעל המר (שוורץ) - 19 שנים למותה

חודש אוגוסט
ריקה שלמון - 22 שנים למותה

יהודה עמיחי
טייל ישראלי

אני זוכר שאלה בספר למוד החשבון,
על רכבת שיוצאת ממקום אחד ורכבת אחרת
שיוצאת ממקום אחר. מתי יפגשו?
ואף אחד לא שאל מה יקרה כאשר יפגשו,
אם יעצרו או יעברו אחת על פני השנייה ואולי יתנגשו.
ולא היתה שאלה על איש שיוצא ממקום אחד
ואשה שיוצאת ממקום אחר. מתי יפגשו?
והאם בכלל יפגשו ולכמה זמן יפגשו?
ובדבר ספר למוד החשבון. עכשיו הגעתי
אל העמודים האחרונים שבהם רשימת הפתרונות.
ואז היה אסור להסתכל בהם ולהשתמש בהם.
עכשיו מתר. עכשיו אני בודק
במה צדקתי ובמה טעיתי
ויודע מה עשיתי נכון ומה לא עשיתי. אמן.
מתוך הספר פתוח סגור פתוח (1998)

דבר העורכת

הקיץ בעיצומו, נדמה שעומס החום גורם לכל הדברים להראות קצת כבדים. לפעמים זו שאלה של פרשנות, ולפעמים הם באמת כבדים.

המשא ומתן בין ישראל לרשות הפלסטינית – האם משהו נשתנה? האם להרשות לעצמנו להאמין שמהו זה? או שאולי הפחד מעוד אכזבה מונע מאתנו להאמין מלכתחילה.

הגזרות הכלכליות מידי ממשלה שכביכול קשובה למחאה החברתית, הגזרות של מנהל מקרקעי ישראל על המגזר הקיבוצי – האם אנחנו אדישים או שאולי כבר מפחדים להאמין ולקוות שבמדינה שלנו תתהפך המגמה, וההתיישבות העובדת תחזור להיות חלק מן הקונצנזוס?

ואצלנו בחצר – איך אנחנו מושפעים מכל אלה. האם הכוחות חפצי החיים שלנו יצליחו להתמודד עם הקשיים האלה? נימרוד בדבריו מתייחס מעט לכך, ומנסה לגייס את כל האופטימיות, שכדאי לכולנו להידבק בה.

העלון הזה שיוצא לכבוד חג הקיבוץ, במלאת 63 שנים לעלייה על הקרקע, מאפשר לנו איזה התבוננות עם פרספקטיבה.

ראשית, הערכים שנכתבו ע"י החברים במטרה שיעלו מאוחר יותר לוויקיניר (מהדורה מקוונת של ערכים ומושגים של קיבוץ ניר-אליהו), בנוסף לערכים שכבר עלו לאתר – מציירים תמונה של חיי קהילה עמוקים בעלי רבדים שונים. עובדות היסטוריות, אירועים, אנשים – השתנות משותפת לאורך השנים. רגשות שעולים כלפי העבר, נוסטלגיה, ולא מעט הומור עצמי.

שנית, ענף המטע שהפעם במרכז תשומת הלב, דרך העיניים של עמיקם בארכיון ושל עתליה שאספה חומרים מן המרכזים של הענף בעבר – גם כאן ניתן לזהות את התהליכים והשינויים שעברנו לאורך שנים ושלוש השנים של קיומנו כקיבוץ.

שלישית, המים: סיפורי המים והבארות שתופסים את מקומם הראוי הן בוויקיניר והן בסיפורי המטע. מים כסמל לקיום, התחדשות, היאחזות באדמה, וטיפוח חקלאות מודרנית, המאפשרת חיים לקהילה.

ניסיתי את כוחי בגימטריה, והרי התוצאות:

ניר-אליהו בן 63 – 427

באר מים חיים טובים – 428

אז אולי זה יותר מתאים לשנה הבאה.

תודה לכל התורמים מפרי עטם ורוחם, לכותבי המדורים הקבועים, לחברי המערכת, ולשלי בורץ על העזרה הרבה בעיצוב. איחולי החלמה שלמה לעמיקם רגב, מחכה שתחזור לאיתנך.

חג קיבוץ שמח לכולנו, ותודה לצעירים המקסימים על האנרגיות וההשקעה, ולכל חברי צוות התרבות על התכנון והארגון. בואו לשמוח ביחד.

נטע

מכתבים למערכת ניתן לשלוח לאי-מייל BANIR@NIREL.ORG.IL
או להכניס לתא דואר מספר 40.

מחכים לשמוע מכם...

עורכת ראשית: **נטע בארי**
ארכיון: **עמיקם רגב**
מערכת: **ליזה בוחסירה, עתליה אייל, הדסה ראובני,**
דור הורביץ

להערות, רעיונות, דעות וסתם לראות את העלון בצבעוני - כנסו לאתר הקיבוץ
(ובדרך תמצאו גם כתבות, סקרים, תמונות, הודעות ועוד ועוד)

www.nirel.org.il

משולחנו של המזכיר

הקיץ מתחמם ואיתו הטמפרטורות בפרוייקט בניית השכונה החדשה – נראה שכל הגורמים חברו להם על מנת להקשות, אך בסבלנות ונחישות אנו נוכל להם, בין היתר בגלל שאין לנו ברירה אחרת. על אף שיש מספר משפחות שהודיעו על עזיבת הפרוייקט אני מציע להסתכל על הנושא בפרספקטיבה ואולי להשוות את הקבוצה הנקלטת הנוכחית ל"גרעין", שעובר תהליך קשה ומורכב – ובדרך יש גם עזיבות. אחרת נשקע במרה שחורה, וכך לא נצליח.

במקביל קרבה שעת ההכרעה לעניין הליכה להליך משפטי מול מינהל/רשות מקרקעי ישראל, ששמה ל/ה למטרה לאנוס את התנועה הקיבוצית כולה לשייך עצמה למוות. למי שחושב שאני מגזים – נפרסם בשבועות הקרובים את החלטות ממ"י שמשמעותן לקיבוצים, אם נקבלן, היא לא פחות מהסדר חובות נוסף דוגמת זה שידענו מאז שנות ה-80, ואם יש צדק במערכת המשפט הישראלית – הרי שאני משוכנע שהוא איתנו. בשבועות הקרובים ננסה לשכנע גם אתכם. עוד עניין ענקי שרובץ לפתחנו הוא עתיד המפעל. גם כאן נציע להפוך את האיום להזדמנות, ואולי בלקיחת סיכון מחושב אף להרוויח מהסיטואציה, בה השותף שלנו בחמש השנים האחרונות ברק לפלר וחברת פלורנס – נכנסו להליכים של כינוס נכסים. לכן על אף פרוץ הקיץ – לא נוותר על שיגרת אסיפות חשובות בבית אליהו. על הפרק גם פנסיה וביקורת, והקיץ אין מונדיאל, אין אולימפיאדה, גם ווימבלדון והטור-דה-פראנס מאחורינו – וגם המזגנים חודשו - אז נגמרו התירוצים – בואו בהמוניכם לשמוע, להשמיע ולהשפיע – מדובר בעתידנו!

על אף כל הסוגיות הכבדות – לפחות הקלה אחת גדולה יש לנו בקיץ הזה – והיא הברכה המיוחדת שלנו שלאחר ניקיון הקיץ (ותודה לצוות עדן) מדהימה ביופיה. לפחות יש לאן להימלט מהחום הלחות והדאגות, ולחשוב שלפני קיץ חשבנו לסגור אותה... בהזדמנות זו גם נודה ל**איל פיינבלט** המציל האחראי והמשקיען – כל הכבוד – תמשיך כך! עם זאת – בישיבת המזכירות האחרונה סוכם על שורת צעדים ובהם גם תיקון תקנון לברכה על מנת למזער את הסיכונים הקיימים מהפעלתה – יפורסם בקרוב...

לא אאריך מאד – ואאחל לכולנו **חג משק שמח** במלאות **63 שנים** לעלייה על הקרקע – ולכל פקידי ממ"י/רמ"י למיניהם ולמלעיזינו בתקשורת, במשרדי המשפטים והאוצר – השמים להם למטרה לנגח את הקיבוצים על מנת להסיט את הפוקוס הציבורי מהניהול הכושל של משבר הדיור – אנחנו היינו כאן לפניכם, ונהיה הרבה אחריכם – הציונות והעשייה ינצחו את שלטון הפקידות, ואם לצטט את מזכיר התנועה הקיבוצית איתן ברושי "אנחנו הפתרון ולא הבעיה" - עוד ארוכה הדרך אך הולכים אנו בה יחדיו, כשהחזון ברור, האופק לפנינו והשמיים הם הגבול!
חג משק שמח לכולנו

נימרוז

וויקיניר

בארות ניר אליהו

קרקעות ניר אליהו סופחו למדינת ישראל בהסכם שביתת הנשק, שנחתם ברודוס עם מלך ירדן עבדאללה. באזור זה חנה הצבא העיראקי. על ראשי הגבעות, בין האיקליפטוסים והשקמים, היו מתחמים חפורים, משלטים. במורדות היו מטעים, כרמי זית וגפן ופרדסים. הרבה בארות נחפרו להשקיית המטעים האלה. ארבע בארות נהרסו בפשיטות חי"ש כפר סבא. המפורסמת שבהן - באר סבע שהייתה מתחם של "הכנופיות". הבארות שנשארו היו למקור מים חיים עם תחילת התיישבותנו כאן.

באר מזרחי: מבנה ארכיטקטוני מעניין - צירוף של מבני מגורים, מחסנים, באר ובריכה, היה ממוקם על יד פסי הרכבת. ניר אליהו קיבלה מים מבאר זו. צינור "2 הוביל את המים אל המחנה - אל מגדל עמודי עץ, שהיה ממוקם על יד הלולים, ובראשו מיכל. מהמגדל שתינו, ובבריכה למטה התרחצנו.

באר 42: באר זו השקתה את הפרדסים בראשית ימי הקיבוץ. סיפור שסופר בזמנו על באר זו מראה את המצוקה הכלכלית שהיינו שרויים בה. דודיה וענקלה יצאו לטפל במנוע של הבאר. תוך כדי העבודה נפל מפתח לפיר הבאר. השניים השתלשלו לעומק וצללו למי התהום ומשו את המפתח. לא חששו לסכנה, חששו שיעברו ימים רבים, אולי שבועות, עד שפרסקו הגזבר יביא מפתח חדש.

באר חק"ל: באר קאמחווי שחודשה. קידוח שנעשה בתוך הפיר העמיק עד 250 מטר. הוצב בה מנוע חשמלי ומשאבה מודרנית, במקום מנוע דיזל איטי ומשאבת בוכנות. הבאר מפיקה 160 ממע"ק מים לשעה.

באר הבית: הבאר נחפרה על ידינו בעזרת תקציב ההתיישבות. הקידוח העמיק עד 300 מטר. חדר לשכבת הטורון אל מאגר המים תנינים ירקון. הבאר מפיקה 400 ממע"ק לשעה. מים באיכות מעולה. כיום מופעלות רק שתי הבארות האחרונות, כל יתר הבארות התייבשו עם ירידת מי התהום.

כתב: ברוך ראובני

באר חק"ל וגם חלקת חק"ל

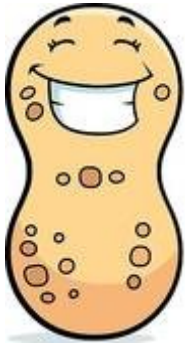
חק"ל חברה קבלנית לחקלאות, הוקמה ע"י ההסתדרות והסוכנות היהודית. בשנות החמישים קיבלה לידיה את עיבוד הפרדסים באזור, לרבות הפרדסים שהיו נטועים באזור הבאר. הבאר והפרדסים היו רכוש ערבי נטוש, בניהול הממונה על הרכוש הנטוש (בערבית-טוש מנטוש...). ראשוני ניר אליהו קיבלו הבטחה כי הפרדסים המעובדים ע"י יכין - חק"ל, יועברו לבעלות הקיבוץ, אך יכין חק"ל לא מיהרה לבצע את ההעברה. בצר להם (כך סופר לי) יצאה באחת השבתות משלחת, רכובה על עגלה הרתומה לפרדה, לכפר סבא ושמה פעמיה לביתו של הכל יכול, הלא הוא פנחס ספיר.

ספיר, לבוש פיג'מה של בוקר שבת, קיבל את פניהם בחמימות והכין להם תה עם לימון. "מה קורה קינדרלך (ילדים)?" שאל הכל-יכול והם שטחו בפניו את מצוקתם ואת דבר הפרדס שעדיין לא נמסר להם. ספיר רשם לפניו את הדברים על צטעלה (פתק) ושלח אותם לדרכם בהבטחה שבמהרה יסתדרו הדברים ואכן כך היה. למחרת, בבוקר יום ראשון, התייצב במזכירות הקיבוץ נציג יכין חק"ל אחוז חיל ורעדה ומסר לידי מרכז המשק את מפתחות הבאר והפרדס.

כתב: קוני פנר

גיוסים בבוטנים

תמיד בחופש סוכות, תמיד בלחץ לסיים לפני שירד הגשם, והרבה סיפורי אהבה בין בנות המשק לבני הגרעינים, כשהתכונה הכי חשובה היא היכולת לסיים הכי מהר להפוך את השורה שלך. עבודה עם קלשון, והנחיריים מלאים אבק.

כתבה : סמדר יוגב

גרעין אשכול

הורכב מקבוצות של בוגרי הנוער העובד והלומד (הנוע"ל) מקינים בצפון הארץ : קרית-חיים, קרית-אתא, טבעון ועפולה. אל הקבוצות הללו הצטרפה גם חברת הנוער המיתולוגית של ניר אליהו. לאחר תקופת ההתגבשות כמסגרת ולאחר שקיבלו הבטחה מהנהגת הנוע"ל כי הם מיועדים להקמת ישוב חדש, מה שהקנה לחבריה תחושת גאווה עילאית של ממשיכי הציונות, באה הבשורה, מפי שליח התנועה, חבר אחד בשם **שמוליק אייל**, שרק מקרית היא העובדה שהיה גם חבר ניר אליהו... כי הוחלט בדרגים העליונים, כמעט בממשלה, כי עתידו של הגרעין בהגשמה בקיבוץ לא מפורסם, אשר חברים בו מעט ושמו ניר אליהו...

הגרעין "הוכרז" בראשית שנת 1969, טקס ההכרזה התקיים באולם המופעים של אז, הלא היא סככת השלחין. על הבמה הופיעו הנערים והנערות שהעלו הצגה שבה ערכים ומוסר השכל, ציונות והגשמה. בקהל ישבו ההורים שהגיעו ממרחקים וגם חברי הקיבוץ, והאקונומיט אף הגישה תקרובות, בקבוקי "מיץ פז" נפתחו וזרמו כמים, אך את רובם העלימו הנערים אל חדרי הגרעין.

הגרעין נקרא על שמו של ראש הממשלה - **לוי אשכול** ז"ל שהלך לעולמו די סמוך להכרזה. המדריכים מהקיבוץ היו מגיעים פעם בשבוע לפעולה, היו בהם **פיני טוכמכר**, **גוץ** (החבר), **מלצ'י** ו**חדוה**. את חברת הנוער הדריכו **רמי צדפי**, **שושק'ה** ו**אברמל'ה לוינסון**.

בשיאו מנה הגרעין כ-60 חברים. לאחר הטירונות עברו חברי הגרעין למשך חצי שנה להיאחזות הנח"ל קל"ה ולאחר מכן לחצי שנה נוספת להיאחזות הנח"ל בסיני. לאחר שנת ההכשרה בהיאחזויות, עברו הבנים לאימון מתקדם בגדוד חמישים ואילו הבנות חזרו למשק, לשל"ת מאוחר (ע"ע) לקראת השחרור. בתום האימון המתקדם חזרו גם הבנים למשק לשל"ת מאוחר ולקראת סוף השרות חזרו לעלות על מדים לפעילות מבצעית בגבול הצפון וברמת הגולן.

חברי הגרעין שחיים בקיבוץ כיום : **יהודה (ז'אן קלוד) שיקלי**, **יעקב אברהמי (גוץ)**, **רחלי הררי**, **אבי ליבנה (בוזה)**, **חביב פיינבלט**, **יעקב שקד**, **יתרו מדר** ו**יעקב פנר (קוני)**. **תמי גפן** ז"ל ו**מיקי לנגשטטר** ז"ל היו אף הן חברות הגרעין.

כתב : קוני פנר

גרעין חופית

נוסד כהכשרה לניר אליהו בשנת 1966. מקיני הנוער העובד והלומד בקרית-אליעזר, הדר חיפה, קרית-חיים, קרית-אתא ועכו. הכרזת הגרעין : אביב 1967 בניר אליהו, 45 חברים. ההכרזה התקיימה ברוב עם בקיבוץ תחת אבטחה כבדה של משמר הגבול. קלקיליה הייתה עדיין בממלכת ירדן. ערב מלחמת ששת הימים, בתקופת הכוננות, באו חברים של הגרעין לעבוד בניר אליהו בעיקר לעזרה בחפירות מגן.

התקבלו לחברות 7 חברים בשנת 1970 – **איציקו זנה**, **בני נור**, **זאב גלזברג**, **זלמן קולפאק**, **שלומי קרומן**, **משה לנגשטטר**, **יצחק (איזיו) רוזנבלום**. אחת התקבלה לחברות בקיבוץ חמדיה ואחת בקיבוץ אפיקים. מקור השם : ערי החוף – חיפה, קרית-חיים ועכו. (קרית-אתא – מפרץ חיפה).

המדריכים שהכשירו את הגרעין משלב ההכשרה היו **פיני טוכמכר**, **רמי צדפי** ו**בוסיק ניר**.

כתב : איזיו רוזנבלום

גרעין

"אם גרעין זרעת בטח", כל נחלאי עבר את מחנה 80 והכיר את הכתובת הזו מעוטרת כיד דמיונו של הרס"ר. הגרעינים הורכבו מבוגרי תנועות הנוער שראו את ייעוד חייהם בקיבוץ (הגשמה). את המסלול הצבאי עשו רוב הזמן ביחד והוא כלל טירונות, היאחזות ו/או מחלקת משק, אימון מתקדם (גדוד חמישים) ושל"ת יאמאנאייק... עד שנות השמונים רוב חברי ניר אליהו היו בוגרי הגרעינים שהחליטו "להגשים".

מסגרת

ככה התחיל גרעין (ע"ע), בכיתה י"א אוספים קבוצות ממספר "קינים" (קן תנועת הנוער – המועדון שבו היינו מתכנסים לפעולות ופעילויות חברתיות, לצופים היה שבט ולבני עקיבא סניף) ומצרפים אותם יחד למסגרת שתהפוך בשלב ה"הכרזה" (הננו מכריזים בזאת...) בכיתה י"ב, לגרעין. המדריך מהקיבוץ היה מגיע לפעולות של המסגרת ואחר כך של הגרעין, ובקיץ הייתה המסגרת יוצאת ל"מחנה עבודה" בקיבוץ. כיוון שלא הייתה הרבה עבודה בקיץ (כי תפוזים זה בחורף), היו מגיעים מהר מאד לברכה לצפות במתנדבות (ע"ע) ולהאמין שאחת מהן תתאהב דווקא בך.

של"ת מוקדם

לנח"ל היו שני מחזורי גיוס, קיץ וחורף. מי שהתמזל מזלם התגייסו לטירונות חורף ואת הקיץ הקשה העבירו בקיבוץ, בעמל, יזע ודמעות (לא נתנו לי לנהוג בטרקטור, למה היא לא מסתכלת עלי וכו'). התקופה הקשה הזו, שחלקה נחשבה על חשבון השירות הצבאי נקראה של"ת (שירות ללא תשלום) מוקדם ובה הוכשרו חברי הגרעין לחיי קיבוץ.

של"ת מאוחר

מי שצלחו שתי שנות שירות צבאי בנח"ל, עברו את המסלול הקשה של היאחזות נח"ל ו/או מחלקת משק (חצי שנה בקיבוץ אחר, זר ומנוכר, מתנדבות שאתה לא מכיר, בעבודות המשק, עם מדים ומסדר המפקד, נורא קשה), אימון מתקדם (חצי שנה צנחנים), הגיעו אל המנוחה והנחלה שנקראה של"ת מאוחר, חוזרים לקיבוץ, משתלבים בענפים, נוהגים על טרקטור וסופרים את הימים לסוף השירות והיו גם גרעינים כמו "שונית" שבמקום של"ת מאוחר קיבלו מלחמה (יום כיפורים).

כתב: קוני פנר

דרור

קבוצת בני המשק הראשונה. ילידי 5-1954. במקור מנתה 10 ילדים, 7 בנות ו-3 בנים. חמישה ילדים בכל כיתה. על קבוצה זו נעשו כל הניסיונות החינוכיים... יצא לא רע!

שמות "הילדים": מלכה בלושטיין (קושמרו), עפרה ניב (מאור), חנה קובלסקי (מטודי), מיקה מזרחי, מרים שקד (רוסו), חנצ'ו שוורץ, מלכה לוי, אורן רוסו, רפי קורדובה, גדי מאור.

שישה מתוכם נשארו בקיבוץ.

כתבה: חנה קובלסקי

הישן בגן

ההורה התורן שישן בגן.

בימי "הלינה המשותפת" היה הגן רב גילאי - מגיל שלוש עד חמש. בגיל שלוש הילדים מתחילים לפחד לילה ולחלום חלומות, מהם מתעוררים לא אחת בצורך בניחוח והרגעה. לכן נקבעה תורנות שינה בין ההורים של ילדי הגן. ההורה ישן בפינה מיוחדת ממנה חלש על כל הגן. הילדים שהתעוררו ידעו לאן לגשת

קבלו חיבוק, נשיקה, ומילים ששלחו אותם חזרה למיטה בברכת חלומות פז.

לעתים, בשעות חולשה, היה מי ששם במיטה בובה שנכנסה לתורנות. איך הייתה באותו לילה התורנות אין איש יודע.

כתבה: אסתר זטורסקי

הנה"ח

כל אחד יודע שמדובר בפנקסנות – ניהול ספרי הוצאות והכנסות (רווח והפסד) ועריכת מאזן, אלא כשמדובר בהנה"ח בקיבוץ - זה שונה. בקיבוץ הוא יצור כלאיים מיוחד במינו.

הנה"ח מנהלת גם את "מאזן" הקהילה תקציבי החברים, ועורכת את הוצאות הקיום של האוכלוסייה כולה. לכבוד ה"חלק" הזה בהנה"ח נכתבו תקנים ו"חוקים" חשבונאיים מתאימים. המוסד לביטוח לאומי ושלטונות מס הכנסה גובים מהקיבוץ מס לפי הרישום הנ"ל בספרים, יש להם לא מעט כאב ראש וקשיים בהבנת הקיבוץ מנקודת המבט החשבונאית.

בניר אליהו להנה"ח יש עוד פן והוא ה"צוות". צוות מגובש, ותיק, נאמן ומסור וגם מקצועי. לצוות גאוות יחידה למרות שיש לא מעטים שנהנים להשתמש בו כשק אגרוף.

נזכיר את **בנימין רפורט** ז"ל מנהל חשבונות ראשי שהיה דמות מרכזית וחשובה.

כתבה: אסתר זטורסקי

ועדת דור צעיר

ועדה שהייתה מרכזית ופעילה בעיקר בשנות ה-70 וה-80 במאה שעברה.

בתקופה זאת מנתה ניר אליהו כ-180 חברים, מתוכם כ-100 מתחת לגיל ארבעים. כמו כן עברו באותה תקופה אולפנים וגרעינים של חברי תנועת "הבונים" מדרום אפריקה, שמנו עשרות צעירים בשנות העשרים לחייהם. באותן שנים השתחררו השנתונים הראשונים של בני הקיבוץ מניר אליהו, וקבוצות ילדים גדולות יחסית לניר אליהו שרתו בצה"ל ובשנת שרות.

מטרת הועדה היה ללוות את הבנים בשרותם הצבאי על ידי קשר חבילות ומכתבים וביקורים מזדמנים בטקסים, סיומי קורסים וימי ביקור בבסיסים. הועדה עודדה בנים לצאת לשנת שרות על ידי פעילות הסברה וליווי במהלך השנה. התקיימו בין היתר גם מפגשים עם הורי הבנים, תוך כדי שנת השירות לשמוע ולחלוק חוויות משנת השרות.

בנוגע לבנים משתחררים, הועדה טיפלה בדיוור, בקיום שיחות של חיפוש דרך. טיולי צעירים. מפעל מיוחד היה אימוץ בנים על ידי משפחות צעירות, לצד בית ההורים.

מטרת העל של פעילות הועדה הייתה להביא לשילוב חברתי בין בוגרי גרעיני הנוער העובד והלומד שכבר היו חברים בניר אליהו ובני בנות זוגם – חופית, אשכול ושונית, לבין חברי הבונים מדרום אפריקה ובני המשק הבוגרים.

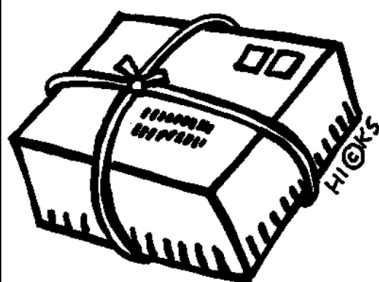
כתב: איזו רוזנבלום

שם הקבוצה נבחר בהצבעה דמוקרטית של הילדים כשהיינו בכיתות א'-ב'. קבוצה שמורכבת משתי כיתות: הגדולים – סמדר יוגב (גביש), רמי רוסו, אלישבע ליבנה (סמסליק), אבנר מזרחי, דורון קושמרו, ענת גילור (לב-ארי) והדר אסולין (לוינסון). הקטנים – יוסי לוי, עופר ברלס, יעל המר (שוורץ), אילנה לובל (שיאלום), אריק רוסו ונטע בארי (ראובני). סה"כ 13 נערים. ביחד מכיתה א' עד י"ב. גדלים כמו אחים, לא יודעים כלום אחד על השני אבל תמיד מרגישים "בבית" לידם גם אם לא התראו המון שנים. כל השנים הצטרפו גם ילדי חוץ לקבוצה, והם גרו בקיבוץ, והיו מאומצים אצל משפחות. הקבוצה שחנכה את מבנה הנעורים של היום. המטפלת הכי מרשימה שלנו הייתה **אסתר זטורסקי** שגרמה לנו במשך קיץ שלם לקום כל יום בחמש בבוקר (לפני הלימודים / עבודה) כדי להוציא דשא ממקום אחד בקיבוץ ולשתול אותו אצלנו ב"זמיר".

המנון הקבוצה שנכתב לפי "חולצה כחולה": קבוצת זמיר, קבוצת זמיר, תמיד בשיר, תמיד בשיר, והיא תצחק על כל המדריכים. כשהם אומרים: לישון ילדים, אז אנחנו מאוד מתעצבנים.

מתוך 13 נשארו 6 בקיבוץ, כולל עופר ז"ל.

כתבה: סמדר יוגב

חבילות לחיילים

לפני מספר שנים היה נהוג לשלוח חבילות לחיילים.

בדרך-כלל היו החבילות מכילות עוגות, ממתקים, קפה, חטיפים ושאר ציפורים. מידי פעם התווספו דברים מיוחדים, לפי בקשות. בעתות מלחמה היו נוספים לחבילה גם גרביים, תחתונים ומכתבים מהילדים. בזמנים רגילים, היינו מתייצבות 2-3 חברות בכל-בו (תקומי), בשעות הערב, ואורזות את החבילות, שנשלחו למחרת בדואר ישראל.

כיוון שגם המילואימניקים זכו בחבילה (פעם אחת בשרות מילואים), ובאותם ימים עשו המון מילואים, יצא שהכנו 20-30 חבילות בכל חודש. חשבתי שזה הדבר החשוב ביותר שביכולתנו לעשות למען החיילים, ובאמת קיבלנו תגובות נפלאות כמו: "החבילות של הקיבוץ שלנו הן הכי טובות."

היום הדברים השתנו, ובעקבות ההפרטה של התקציבים, כל משפחה דואגת לחייל שלה.

כתבה: שושק'ה לוינסון

"חברה" (פסיכולוגית)

בימים ההם טיפול פסיכולוגי לא היה נפוץ כפי שהוא כיום, ומי שנזקק לטיפול כזה היה עושה זאת בדרך-כלל בסתר. גם חלק מן הילדים נזקקו לעזרה, וצריך לזכור שאלו ימי הלינה המשותפת, וכולם יודעים הכל על כולם.

כדי שהילדים יסכימו לנסוע לטיפול, היו הופכים את הנסיעה ליום כיף עם ההורים בתל-אביב, ולילדים האחרים סיפרו שנוסעים ל"חברה".

כתבה: נטע בארי

חברת נוער עפרוני

בשנת 1983 הגיעו אלינו ילדים כבני 14-15, לחברת נוער, שלימים נקראה "עפרוני".

התבקשתי לשמש כמדריך הקבוצה, ואיתי בצוות היו **רחלי הררי** - מטפלת, ו**חנה קור** – מורה (שכירה). הייתי מדריך הקבוצה בשנתיים הראשונות, שהיו בשבילי מאוד מרתקות ומעניינות. לא הייתי איש חינוך, אך השתדלתי להקנות לילדים ערכים של עזרה הדדית, אהבת הארץ וחיים משותפים.

לא היה קל, בייחוד בשנה הראשונה. היו שעות של מעקבים בלילות, כדי לראות מה קורה לאחר ההשכבה, ביקורים בבית הספר בשפיים, ופגישות עם המורים. (בית-ספר זה משהו שמעולם לא אהבתי).

היו גם מפגשים עם משפחות הילדים, כדי להבין מה עבר עליהם בבית, ומדוע הגיעו לחברת נוער. בסך הכל היו אלה שנתיים שמאוד נהניתי בהן. לאחר שנתיים עבר השרביט ל**אריה קזמירסקי**.

כתב : אריה שלמון

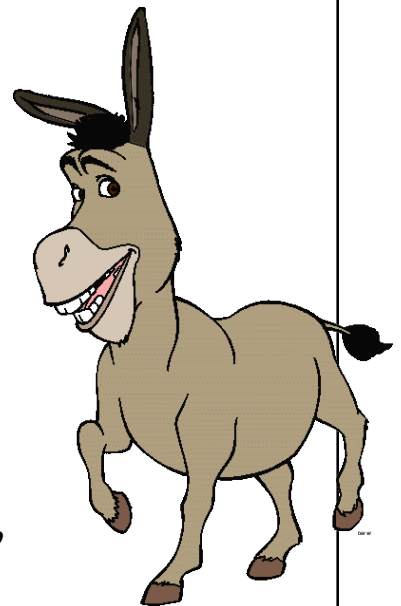
חוות ההפתעות

ענף "מפתיע"... כשגדי מאור מרכז המשק סיפר באסיפה על אופיו של "הענף" החדש שהוא סיורים ברחבי הקבוץ ובשדות על גבי עגלות חמורים, לילדי גנים, פשט גיחוך על פני החברים, בעידן שלנו עגלות וחמורים?

ההצלחה הייתה גדולה. החמורים נזקקו לחמרים, המדריכים למדו מהר את המלאכה - להתגבר על העקשנות החמורית ולהוביל את השיירה למקומות "קסומים" בקיבוץ.

מהכוכבים של הענף: **ולרי שיקלי** (שהקימה אחר-כך את קשת בענן), **רפי שחורי** (שכיר), ו**פליסיטי סוורדלוב** שניהלה אותו בתחילת הדרך.

כתבה : אסתר זטורסקי

חלוקת...

בימים של טרום הפרטה, הייתה בשימוש רב המילה חלוקה, והיא הופיעה בדרך-כלל בסמיכות: חלוקת פירות, חלוקת גבינה צהובה / חמאה, חלוקת סיגריות, חלוקת טלוויזיות וכן הלאה וכן הלאה. מי שזכה להיות מחלק, קיבל מחסן ובו המצרכים שנועדו לחלוקה. באותם ימים נוצר הביטוי שקית-פן. כדאי תמיד להיות מצויד בשקית, פן יחלקו משהו. עיין ערך שקנאות.

חלוקת נשק

בתקופות מסוימות, כששומרי הלילה היו חברי קיבוץ, צריכים היו השומרים להצטייד בכלי נשק (רובים מדגמים שונים, בעיקר מיושנים). בבניין שכיום שוכן בו המשרד של הקראוונים, היה חדר נשק, מבנה בטון ובו ריח של נשקיה צה"לית.

לפנות ערב היו באים השומרים מליל אמש להחזיר את הנשק, והשומרים של הלילה לקבל אותו. את הנשק היה מחלק הרב"ש. לימים, העביר **גיורא הררי** את הטקס לביתו, והשומרים התייצבו אצלו כדי לקבל את הרובים.

בתקופות של מעשי טרור היו חברים שקיבלו לרשותם נשק, ואז גם ייצר **יובל ראובני** כספות מיוחדות כדי לשמור על הרובה בבית.

כתבה : נטע בארי

יוהו (לנצ'ו)

קריאת הצהלה המקבלת בברכה ובחיבה כל תינוק או ילד חדש שמצטרף לקהילה. מושמעת ע"י אילנה ניר - לנצ'ו האגדית. כיום מרכזת מסורה של הגמלאים בקיבוץ.

כתבה : חנה קובלסקי

יום בריאות

המקום היחיד (!) שבו יום מחלה מוגדר כ"יום בריאות". יום חופשי מעבודה - זו באמת בריאות. משפט דוגמא (לסדרן עבודה): "ביום רביעי בשבוע הבא אני לא עובדת, יש לי יום בריאות".

כתבה : חנה קובלסקי

ילדי חוץ

ילדים (מעטים) שהצטרפו לקבוצות בני המשק. הגיעו לקיבוץ בלי הוריהם וקבלו במשק "משפחה מאמצת". לדוגמא : חנה קובלסקי (מטודי) ואלישבע ליבנה (סמסליק). סה"כ היה טוב.

כתבה : חנה קובלסקי

כבד גיורא

המצאה של גיורא הררי, השף הנצחי של ניר-אליהו. ערבוב וריסוק של כבד בקר עם קמח ותבלינים, ויציקת העיסה דרך שקית זילוף לתוך סיר עם מים רותחים, ולאחר מכן ערבוב ברוטב בשרי סמיך. התוצאה – מעין תולעים ש"שוחות" ברוטב. הילדים וגם החברים חיכו למנה זו בכיליון עיניים, וביום קבוע בשבוע.

כתבה : חנה קובלסקי

כל אחד לפי צרכיו ולפי צריחותיו

לפני עידן ההפרטה, וגם היום (לצערנו הרב) מי שצועק, דורש, מאיים ומפחיד את הממסד והמנהלים... מקבל יותר... וחבל !!!

כתבה : חנה קובלסקי

כלבוניק

מילה מיוחדת בעלת שתי משמעויות :

1. כלי במרכז שולחן האוכל בחדר האוכל, המיועד לשאריות. אולי לא הכי אסטטי – אך מאד שימושי והגיוני.

2. אדם שאיננו מקצועי, ועומד לרשות סדרן עבודה למילוי "סתומות". שם נרדף ל"פקק".

כתבה : חנה קובלסקי

כרטיס נסיעה חופשית באגד

הייתה תקופה שבה אפשר היה לסדר כרטיס נסיעה חופשית באגד כאשר המשק משלם גלובלית. **עמיקם רגב** כרכז המעבדה לצילום וארכיונאי, הכין תמונות פספורט לכל החברים. פעמיים בחופש הגדול יצאו ילדי הנעורים לקייטנה מיוחדת, שהתאפיינה בנסיעות ארוכות שניצלו היטב את הכרטיסים: מדן-מטולה עד באר-שבע ודימונה, וזאת בניצוחה של **מרלן ובר**.

כתבה: יונה פלג

להניף, להניף דגל (אדום)

מי שהיה עצבני/כועס/מחמיץ פנים אמרו עליו/ה שהוא מניף.

כידוע לכולם – נשים לפני או בזמן קבלת המחזור (לא השתמשו אז במילה כה פשוטה) הן עצבניות, מתרגזות מהר ובכלל שומר נפשו ירחק מהן אז. האדום רומז כמובן לדם המחזור והנפת הדגל – הרי היינו אז אידיאליסטים הולכים אחרי הדגלים המתנפנים ברוח המצעדים של אחד במאי...

כתבה: הדסה ראובני

לשבת עם הפנים לכניסה

הצד המועדף של השולחן בחדר-אוכל. תשאל כל בן משק אם הוא מסוגל - עד היום - לשבת עם הגב לכניסה. נקודת תצפית טובה על כל מי שנכנס, בעיקר בני ובנות גרעין והמתנדבות.

כתבה: סמדר יוגב

מאכלים ביתיים

מאכלים ביתיים לאורך השנים

תהליך מפרה, מעניין ומרענן שהתרחש במטבח, כשכל אחד הביא את המאכלים שלו מבית אמא,

מן העדה, מן העלייה ומן הדמיון. לא הייתה מגבלת כשרות, כך שלא הייתה בעיה עם החלב והגבינה הצהובה בארוחת הצהריים. החומרים היו אותם חומרים, אך המבשלות, המבשלות! הן עבדו עם כל הלב, כמו שאמא מבשלת לילדיה ולמשפחתה, והיה לזה הטעם של הבית. את ארוחות ליל השבת בישלו בתורנות, תורנות של חברות.

כשאני מעבירה לנגד עיני את יובל השנים + שאני חיה בניר-אליהו, חלק נכבד מזיכרונותיי קשורים במאכלים השונים שליוו אותי/נו במשך השנים. "הצבא צועד על קיבתו" אמר **נפוליאון**, ואני, כבעלת אזרחות צרפתית, מסכימה איתו.

המטבח וחדר האוכל היו תמיד לב לבו של הקיבוץ. פה התכנסנו, דיברנו, קשרנו קשרים, גם רבנו לא מעט. הייתה תקופה סוערת – דיונים, ויכוחים ואף לפעמים בלטה הרגשות הפכו שולחנות! בקיצור – היה חם, היה אקשן!!

המבשלות היו כמובן חברות קיבוץ, היו קבועות לתקופות ארוכות, וביניהן: **מרלן ובר**, **הניה שוורץ**, **רותי קאופמן** ז"ל, וכמובן **אסתר לוי** – אחראית על ארוחות בוקר וערב. כמעט כל אחת שלא עבדה בבתי הילדים, הגיע זמנה לתת כתף לעבודת המטבח. מורות בחופשה, בנות שעבדו חלקי משרה ועוד.

לבד מגיורא הררי לא זכור לי בחורים רבים שבישלו לבד לאורך זמן. (לתקופות קצרות - סער ובר, אייל ברלס, מיכאל פייפר, קוני פנר. חיימק'ה סגל ז"ל היה מומחה לחמוצים והיה ממלא חביות בירקות – תענוג). היה גם אברהם קאליפה, שכאקונום לימד אותי לבשל! והתנדב גם הרבה פעמים לבשל את ארוחת החג בליל הסדר.

התורכים הביאו את הפסוליה (שעועית) למעמד נכבד: סלט קר שעועית עם חומץ, סלט חם שעועית עם אורז ועגבניות. מומחית הפסוליה הייתה אסתר לוי. עד כי בחג פורים אחד הופיעה זו עם השיר של פטישי אחד – פסוליה זה יום מנוחה, וגוי. היינו צעירים ובעלי קיבה חזקה, ועמדנו בזאת בגבורה. לא ידענו אז כמה הדבר בריא, אבל אכלנו בתאבון, ובחינם!

אח"כ באו הצברים – גרעין בתלם – ודרכם הכרנו כל מיני מאכלים של הצנע: מוח קישואים (ע"ע), קישואים וחצילים בעגבניות – המומחית תמי גביש, שממשיכה עד היום לטגן חצילים בארוחות שבת של השבט.

שרוניה טוכמכר הכניסה כמסורת ארוכת שנים את הלחם המטוגן של שבת בבוקר, בתוספת גבינה לבנה עם רסק עגבניות – דילקטס שהרים ממיטותיהם גם את הנוער שרגיל לישון עד שעות אחר הצהריים בשבת. חדר האוכל היה תמיד מפוצץ. רק תורניות השבת שעמדו ליד המצליל המהבילה קצת קיטרו.

מרלן הפליאה במאכליה וביצירתיות שלה, ועשתה סנדביצים מיוחדים וכל מיני הפתעות שדרשו דמיון, אלתור וכושר ביצוע. היא הכניסה לתפריט את העוף בקארי בלילות שבת, ואני קיבלתי את השרביט כאשר עזבה. כשהייתי תורנית בישול ביום שישי הדרום-אפריקאים לא פספסו את ארוחת הערב והגיעו עם תבלין הצ'טני שלהם, התענוג והתגעגעו לבית!

א-פרו-פד דרום אפריקאים – גם הם הביאו עמם חידושים – קודם כל עוגת פליסיטי המעולה והמפורסמת, העוגה העשירה והמעוטרת להפליא לחתונות ובר-מצוות מעשה ידיה של ואלרי, והם הכניסו ולימדונו את הבשמל. פליסיטי הכינה מטעמים מירקות ברוטב הזה. וגם – פשטידת בשר בין שתי שכבות פירה תפ"א – "קוטאג' פאי".

גם אני עבדתי תקופות במטבח, ומומחיותי הייתה האלתורים וההמצאות. אהבתי להיכנס לחדר קירור בבוקר, לבדוק את השאריות ולהמציא מאכלים – לרוב מוצלחים וטעימים. הוספתי לתפריט את סופלה הקישואים, דג אסייתי עם ירקות מוקפצים ואננס, רוטב ויניגרט סמיך וטעים לחסה.

פוריה לב-ארי תרמה את השניצל המצרי: בשר טחון עטוף בפרורי לחם וביצה – טעים מאוד.

זכור לי אירוע מיוחד בו ארגנו ערב צפון אפריקאי, ורמון מטודי (אבא של חנה קובלסקי) בישל קוסקוס לכל הקיבוץ. לא היה אז קוסקוס אינסטנט, והיה צריך להכינו מסולת. כל מי שהיה לו סיר לקוסקוס הביא אותו מהבית. עזרנו לו עם כל הסלטים והבולט (קציצות) – היה פיצוץ!

אותו רמון שהיה מלא מרץ, ארגן לנו פעם אחת ביום העצמאות סנדביץ' טוניסאי – לחמניות מיוחדות ממולאות בכל טוב – ביצה קשה, טונה, חמוצים, תפ"א, חריף – זללנו אותן על חוף הים בחדרה ונהנינו.

עוד מאכל מיוחד – ארטישוק. אני זוכרת את הפעם הראשונה שבישלו ארטישוקים לארוחת הערב. לא ידעו איך לאכול את "הקוף הצרפתי" הזה. כל מי שכן הכיר, התנדב לעבור בין השולחנות, ולהסביר לחברים איך אוכלים זאת בתוספת רוטב טעים. מאז ועד לסגירת ארוחת הערב בחדר האוכל זה היה להיט.

על כבד גיורא (ע"ע) לא אדבר, אבל על גיורא אני רוצה להרחיב – שף אמיתי שבישל בצורה מושלמת, מתוך כבוד ואהבה לחומרים ולבישול עצמו. הוא באמת בישל. היד שלו הורגשה מיד! אי אפשר לשכוח את ההודו הממולא שבישל למתנדבים בחג המולד – היינו מחכים לגרד את התבנית כשנשאר פירורים מהטעים-טעים הזה.

היום רוב חברי הצוות הם שכירים, והלקוח העיקרי הוא מעדניר.

לפעמים אני מתגעגעת לימים ההם והטעם של הבישול הביתי שלנו.

כתבה: חוה קאליפה

מוח קישואים

מנה צמחונית שבושלה בשבת, כשהגיע התור של **תמי גביש** לעשות "תורנות בישול שבת וחג" ... מדובר בקישואים מרוסקים מעורבבים עם ביצים ותבלינים ומטוגנים במצלית – מחבת גדולה במטבח, והרי לכם מנה שרצה במשפחת **גביש-יוגב** עד היום.

כתבה : חנה קובלסקי

מטפלת

מוסד בקיבוץ של פעם. מרכזת בית הילדים, "אמא" של הקבוצה, מסירות אין קץ... היום נקראת "מדריכה" ואז עולם ומלואו. כל הידע בגידול וחינוך הילדים היה בידיה!

לימים טענו הציניקנים שלבני קיבוץ יש "תסמונת המטפלת", כלומר, שהם התרגלו לפתור כל בעיה על-ידי כך שהעבירו אותה למטפלת.

כתבה : חנה קובלסקי

מקלחת ציבורית

בשנים הראשונות של הקיבוץ מקלחות בבתים לא היו. הייתה מקלחת ציבורית במבנה הנהלת חשבונות של היום (לפניה בפחון). שם היינו נפגשים אחרי העבודה, ומבלים יחד, נהנים מהגופים הערומים שהסתובבו בינינו.

בשנת 1957 הגעתי לניר-אליהו להכשרה צעירה. חלק מחברי הגרעין (גרעין יעל) עדיין לא סיימו לימודים. היות שאמורים היינו לצאת כגרעין במסגרת הנח"ל, הגענו לקיבוץ - אלה שכבר סיימו לימודיהם, לשנת הכשרה.

יום אחד, כשהייתי בעיצומו של בילוי בעירום, עמד מולי חבר ששמו **ציפה** ועישן סיגרטה. לאחר שסיים לעשן, העיף את בדל הסיגרטה, שהייתה עדיין דולקת, לכיווני. הבדל פגע לי בתוך העין. זיכרון לא נעים, אבל הבילוי במקלחת היה משעשע.

כתב : אריה שלמון

נהג בית

חבר הנוהג ברכב מסוג טרנזיט, ומסיע חברים ותושבים לכפר סבא וחזרה, וכן מבצע שליחויות שונות עבור החברים והענפים. (לדוגמא : בדיקות דם ואחרות למעבדה, קניית תרופות וכד'. בעבר, המשימה ביום שישי היתה להביא שמנת מתוקה לחברות שאפו עוגות).

עד לפני מספר שנים נהג הבית היה משרת את תושבי הקיבוץ במשך כל שעות היום, ובערב הייתה תורנות של החברים (על-פי-רוב רק גברים). מאז תחילת המאה ה-21 רבו מאוד הרכבים הצמודים של המנהלים, וחברים רבים רכשו רכב פרטי, כך שהביקוש לשירות הלך ופחת. היום (שנת 2013) נהג הבית פועל עד אחר הצהריים.

חברים שמילאו תפקיד זה בתקופות ארוכות : **אבנר כהן**, **דרור רפפורט** וכמובן – **אריה שלמון**. שני האחרונים עדיין פעילים בתחום.

כתב : דרור רפפורט

נקר

שם הקבוצה של ילידי שנתונים 77-78 : אמנון זטורסקי, חגי לנגשטר, שירה כדורי (רוזנבלום), דיויד שר, נרי לנצ'נר, דותן סלע, ינון בורנשטיין, הגר קרומן, רועי קורדובה, רותם נחום (אברהמי), שיר רז (הורביץ), ישי קלבנסקי, גלעד סוורדלוב, נועם בוכלטר, נדב בן סימון. השם נבחר עם המעבר של הבוגרים מהגן לכיתה א'. בהמשך ניתן השם נקר לבית הילדים של כיתות ז'-ט'.

כתבה : משפחת רז

סאמר הופס

ניר אליהו הוא קיבוץ של כדורגל. לעובדה העצובה (מאוד) הזאת הגיע תוך קצר מאוד בחור צעיר שהגיע לקיבוץ בתחילת שנות ה-2000 כבן זוגה של בת משק צעירה.

מיד חבר אותו צעיר לאחיה של בת המשק, לעתיד גיסו, חובב כדורסל וספורט אמריקאי ותיק בעצמו, וישבו לטכס עצה. ישבו, ישבו, חשבו, חשבו ובסוף אמרו: "הבה נארגן את אליפות הקיבוץ בכדורסל. נארגן טורניר של קבוצות בנות שלושה שחקנים, נפנה למגוון חברות לקבל חסויות, נצבע את המגרש, נחליף את הסלים, נעשה הצגת שחקנים עם פירוטכניקה כמו ב-NBA נארגן כיבוד, נחלק גביעים למקומות הראשונים, מדליות, פודיום, עלון פתיחה, עלון סיכום, סרטי פרומו, פינת קפה, עידוד הקהל, טראש טוק במדרכות והכי הכי חשוב, הכי, כאוהבי השפה העברית, נמצא לטורניר שם קליט בעברית". הכל הצליח להם. כמעט.

כבר בשנה הראשונה לקיומו, 2004, הפך הטורניר למסורת רבת שנים. הקיבוץ כולו צבא על קופות הכרטיסים, היציעים התמלאו וההתרגשות גברה לקראת הצגת השחקנים המחשמלת. מוסיקת רקע מקפיצה, להקת מעודדות, לוח תוצאות, כרוז כריזמטי ורמת כדורסל מהגבוהות שנראו בשנים האחרונות בקיבוץ המשולש. כשהתפזרו עשן המנגל ואדי הבירות, הסתבר ששלושת ניצחון של אחד המארגנים במשחק הגמר הביאה את האליפות לקבוצת חובבי ציון.

בסאמר הופס מספר 5, 2009, זכה סוף סוף באליפות המארגן השני עם קבוצתו 'תופי דורילה' והוריד לעצמו תוף דדול מהגב. נכון להיום התקיימו שישה טורנירים.

כל הפרטים (כולל האלופות, קלעי הנקודות, והשחקנים המצטיינים), עלוני הפרומו והסיכומים ניתן למצוא באתר הקיבוץ.

כתבה : משפחת רז

סדר שני

מסורת בה חברת הילדים (כיתות ז'-י"ב) מקיימת בחג השני של פסח ליל סדר נפרד, לקראתו נכתבת הגדה של פסח על טהרת הבדיחות, הירידות ושאר מיני צחוקים. עולים "על המוקד" המדריכים, ההורים והחברי'ה עצמם. הגדות רבות לדוגמא ניתן למצוא בארכיון.

כתבה : משפחת רז

סימון בגדים

בשנים הראשונות של הקיבוץ מחסן הבגדים היה "קומונה", ובגדים רבים היו שייכים לכלל, וחולקו עפ"י הצורך. עם הזמן, רצו החברים בבגדים שיהיו שייכים רק להם (ההפרטה התחילה מראשית הקיבוץ), ואז נדרשה שיטת סימון. השיטה המקובלת הייתה רקימת מספר כביסה לכל משפחה. לילדים שכביסתם נשלחה לבית הילדים – נרקם שמם. בזמן שהייתי אחראית על מחסן ילדים, הציגו בפנינו את מכונית הפצ"ם, שיטה קלה לסימון עפ"י צבעים: צבע לכל בית ילדים. לאחר מאמצי שכנוע רבים – של הגזבר ושל מרכז המשק דאז (קלמן גביש ז"ל) נקנתה המכונה. מאותו רגע שונתה השיטה, גם במחסן החברים (באחריותה של אסתר קורדובה), ונחסכו שעות רבות של עבודה.

כתבה: יונה פלג

סקניה, שרים בסקניה

הסקניה היא המשאית המיתולוגית של המשק, שהובילה תוצרת, סחורות קנויות, שקי דשן לגד"ש, זרעים, חומר גלם ומה לא. גם הנסיעות של החברים והילדים היו בסקניה. להצגות בתל-אביב, לחוף הים, לטיולים... מותחים את הברזנט, מעלים את הספסלים, מורידים את הסולמות, והופ – מטפסים לסקניה. בגילאים יותר מתקדמים כבר בוחרים באיזה ברכיים להתחכך כל הדרך.

הנהג המיתולוגי – צ'יני כמובן, והמקום הפנוי לידו בקבינה הוא המקום המכובד, שמור לנשים בהריון, או לאלו שלא רוצות להתלכלך.

איך שצ'יני מתחיל לנסוע, מתחילים לשיר. השירים באים בסדר קבוע: זה השביל ארוך ומתפתל, הו ונייתי וניה למה זבתאותי וניה, שאון התותחים נדם, דוגית שטה, כחול ים המים, חולצה כחולה, כובע של קש וחולצה ממש, ועוד ועוד. הגרון ניחר, כי חייבים להתגבר על רעש הרוח שמכה בברזנט. במרחק של שתי דקות מניר-אליהו כולם מתעשתים, מקיצים מן התנומה ופוצחים ב"הבאנו שלום עליכם, שלום שלום שלום עליכם".

כתבה: נטע בארי

סרט בחדר האוכל

בשנים הראשונות של ניר-אליהו היו מקרינים סרטים בחדר האוכל. זה הצריף הנוטה ליפול מול המסגריה. היתה מכונית הקרנה, כשהתרגום לסרט היה לצד התמונה. את התרגום היה מסובב אחד החברים, לא תמיד התרגום תאם את מה שאמר השחקן בסרט. כשהיה נמאס לחבר לסובב את התרגום, הוא היה מסובב אותו מהר, כדי שיסתיים במהירות, ואנחנו היינו נשארים לראות את המשך הסרט ללא תרגום. מי שהתיישה לידי כמה פעמים בזמן הקרנת הסרטים הייתה שוש... כך הכרנו.

כתב: אריה שלמון

עם הפנים לקיר ולילה טוב

בלינה המשותפת, הקיר היה המקום האינטימי, הפיסה הפרטית של כל ילד. אם היה מסב עיניו לאמצע החדר, היה רואה את הילדים האחרים, וכך לא באה השינה. גם בשעת מנוחת הצהריים היינו מחוייבים לישון (עד גיל 11), וכיוון שרק המבוגרים רוצים לישון בצהריים, ניסו המטפלות בכל כוחן לגרום לנו להירדם. המשפט לעיל היה המשפט האולטימטיבי, גם בצהריים. יש המספרות שבטירונוט, כשהמיטות מסודרות בשורות ארוכות, לא יכלו להירדם, כיוון שלא היה להן קיר.

כתבה: נטע בארי

פופ עוף

מנה מטוגנת ו"מוכנה" של כנפיים מצופות בפרורי לחם. בד"כ כוללת גם לא מעט נוצות. נראית צ'יקן ווינגס ב"קנטאקי פרייד צ'יקן" - יחי ההבדל!

כתבה: חנה קובלסקי

פלטות

"פלטות" - שיטה ליישור שיניים, בזמננו ("ריבועים" של היום). זו הייתה מסגרת ברזל שמולבשת על השיניים מורכבת על תוספת מגעילה שמולבשת על החיך, כך שבקושי יכולנו לדבר. היום שבו נוסעים לאורתודנט בפתח-תקווה (קראנו לו אורתודונט) - בשבילנו זה היה יום בילוי עם אנט רוסו, כשבסופו של היום היינו מתפנקים בלחמנייה (או גלידה? אני כבר לא זוכרת). ביום שהרכיבו לנו את הפלטה הלכנו להצגה "עוף לי גוף ליי" ולא הצלחנו לבטא את ה"צ". גורל הפלטות היה בדרך כלל דומה אצל רוב הילדים: כשאוכלים בחדר-אוכל מוציאים אותה מהפה, עוטפים אותה במפית, כי זה מגעיל, ואז היא מושלכת (בטעות) לפח של השטיפת-כלים בחדר האוכל... אבל בקיבוץ של אז - כמו בקיבוץ של אז - היינו מקבלים חדשה. ואז - כי השתדלנו - היינו פשוט שוכחים אותה במקלחת בבית הילדים.

כתבה: סמדר יוגב

פריקה

תורנות שהשתתפו בה כל החברים, ממין זכר (לפני שהגיעו התאילנדים), ופרושה "חיסול" אירוע (חגים, חתונות, בר-מצוות) – השבת הסדר על כנו, ניקיון של הרצפה או הדשא, הכנסת שאריות מזון למקרר, עירום הכיסאות והשולחנות וכו'.

הפריקה שכולם ניסו להימנע ממנה – מסיבת פורים. הרצפה מלאה בשאריות מזון, אלכוהול וקיא. מתחילים ב-4:00 בבוקר, ולא ישנים.

כתבה: חנה קובלסקי

פשפוק

שוק שבת מדהים שהוקם בשנת 1986 בניר-אליהו באזור ליד הבריכה (כיום צמוד לחנייה של "עדן"). משך אליו המוני אנשים מידי שבת, הכביש מבית-ברל לקיבוץ היה עמוס במכוניות.

זה היה גם בילוי השבת שלנו. **פיני טוכמכר** היה המנהל, ואני הייתי אחראי על המזנון. מכרנו שתייה קרה ונקניקיות. המפלגות הדתיות דאגו לסגור את הפשפוק אחרי שלושה חודשים של פעילות.

כתב: אריה שלמון

שלדג

קבוצה של ילדי הקיבוץ ילידי 2-1961.

"ילדי" הקבוצה הם: **עמר לוינסון, אביטל בלחסן (שוורץ), אריאל קושמרו, איילת נדלסטיצ'ר (צדפי), אסף גביש ז"ל, אפרת בנדרימר (מזרחי), הילה משעלי (טוכמכר), דפנה סלומון (שיאלום), דרור רפפורט, נעם רפפורט ועדו ראובני.**

נשארו בקיבוץ שלושה, כולל אסף ז"ל.

זיכרון מהילדות: כשהיינו ילדים (גיל 3) ישנו בבית ילדים, ולילה אחד אנחנו שומעים רעשים בחצר הגן שהעירו אותנו משנתנו. אנחנו קמים ומסתכלים, ודרך החלונות רואים המון עגלות שברחו מהרפת והסתובבו סביב גן הילדים.

כתב: דרור רפפורט

שמרטף

מכשיר בסגנון אינטרקום שנועד מצד אחד לעזור לשומרת הלילה לשמוע באיזה בית ילדים בוכים, ומצד שני לתת לילדים הרגשה שמישהו שומע אותם.

המרכזייה הייתה ממוקמת בבית התינוקות, שם היו שומרות הלילה נמצאות במשך כל הזמן, למעט היציאה לסיורים בבתים האחרים. גם השומרים היו מגיעים לבית התינוקות, וזאת מכמה סיבות: שם היו המצרכים לארוחת לילה (כולל גבינה צהובה שהייתה יקרת המציאות), הם היו מתלווים לשומרת בסיור, לפעמים היו שומרות אטרקטיביות...

תיבת השמרטף הכילה כפתורים – לכל בית מתג. כשכולם על מצב הפעל – שומעים את המתרחש בכולם בו-זמנית. כששמע קול בכי, צריך לאתר מנין הוא בא. מכבים את כל המתגים, ומפעילים בכל פעם רק אחד, כדי לבודד את מקור הרעש. עם הזיהוי, יוצאת מיד השומרת להרגיע את הילד.

בבית הילדים קבוע הרמקול / מיקרופון על התקרה. הילדים שכבר מבינים עניין, יודעים שמשם תבוא הישועה. כשהם בוכים, הם הולכים ונעמדים מתחת למכשיר. כיוון שאין הם יודעים מי התורנית הלילה, הם קוראים פשוט: "שומרת, שומרת".

כתבה: נטע בארי

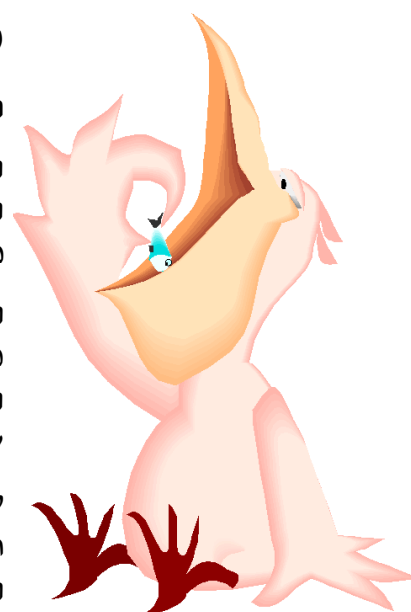
שקנאות

האבולוציה של השקנאות

השקנאות קשורה ליצר תאוות המזון של האדם. בשנותיו הראשונות של הקיבוץ דאגה החברה לספק את כל צרכיו של החבר בחינם. בכלל זה את מזונו. ככל שאספקת המזון הצטמצמה, כך הלך וגבר היצר הנ"ל.

הסימנים הראשונים להתפתחות המושג "שקנאות" נתגלו כאשר אחד מהחברים התקשה להגיע לצרוך את מזונו בחדר האוכל. על כן, שכנו של החבר דאג לשנע את המזון באמצעות מה שנקרא אז – "סיר המעלות" זהו "אב הטיפוס" הראשון שהופיע במקורות.

לימים, החבר של החבר לא היה יכול להגיע לחדר האוכל, מהסיבה שאיננו חבר הקיבוץ ואינו גר במקום, ולכן "סיר המעלות" היה מסורבל לשינוע. הבעיה נפתרה בזכות שקית הפלסטיק.

למה הדבר דומה, אם לא לעוף הידוע בשם שקנאי (או פליקן). השקנאי משייט לו על פני המים, והדגים ממלאים את השק הצהוב מתחת למקור. כאשר השק מתמלא די צרכו, השקנאי ממריא עם שללו לארוחתו הדשנה. המגבלה היא כוח הכבידה.

כך גם השקנאי הקיבוצי. משייט לו בין הסיירים וממלא את השקית, והשמים הם הגבול. את השלב הבא באבולוציה סיפק המפעל שלנו "פלסטניר" שהוקם בתחילת שנות השבעים (של המאה ה-20). השקיות נהיו מצרך מצוי, בגודל ובעובי הנדרש, וכך עלתה רמת השקנאות.

זקני היישוב טוענים בנחרצות שהרעיון של ה"מעדניר" לספק מזון טרי, מבושל וחם לתושבי האזור, התפתח מתופעת השקנאות.

בתאבון, לוינסון אברהם.

תורנות שטיפת כלים - בימי שישי בחדר אוכל

לעמוד מאחורי החלון של ה"שטיפת כלים" - ולשטוף את כל הכלים של כל הקיבוץ בידיים: אולי 3 או 4 שעות !!

לפני שהכפילו את גודלו של חדר האוכל, לא הייתה מכונת לשטיפת כלים, והיו שוטפים בידיים. בכיור אחד ממלאים מים חמים עם סבון, ובכיור השני ממלאים מים נקיים. מסבנים את הכלים מן הכיור הראשון, ומעבירים לשני, ומשם מניחים לייבוש. יש לציין במיוחד את שכבת השאריות שהייתה נותרת על הכיור עם ריקון המים.

כתבה: סמדר יוגב

תמנוני

מקום קסום באזור הגנים, שמשלב בתוכו חוגי אומנות לילדים ויצירת חפצי נוי מעץ לבית.

"תמנוני" הוקם בשנת 2004 על ידי קטי רפפורט שהיא הרוח החיה שמפעילה את המיזם. רבים מילדי הקיבוץ ומילדי החוץ המתחנכים בקיבוץ משתתפים בחוגים אחרי הצהריים. בסוף השנה מוצגת תערוכת יצירות של האמנים הצעירים.

כתב: דרור רפפורט

תנור פיירסייז

תנור חימום ששורף נפט. הולכים למיכל הנפט הכי קרוב (על-יד האקליפטוס שכבר איננו, ליד גן שחרור), ממלאים את מיכל הזכוכית בנפט. הידית ניתנת לסיבוב סביב המיכל, כך שניתן לסחוב אותו עם המכסה למעלה (פיית המיכל נמצאת במכסה, והיא נלחצת פנימה כשמניחים אותה על הכוסית בתנור). מגיעים בחזרה לבית הילדים, הופכים את המיכל ומכניסים אותו לתא האחורי של התנור, כשהפיה כלפי מטה. פותחים את הברז שנמצא בגומחה מימין, מחכים שהפתיל ייספג בנפט. מדליקים עם גפרור, ותיכף מושכים את היד אחורה כדי לא לקבל כווייה. כשהאש תופסת שמים את ראש התנור עם הרשת המתלהטת, קצת מסובבים עד שזה בדיוק במקום, והראש נהיה אדום כולו. מורידים את הסבכה שנועדה להגנה, ומיד שמים לחם לטוסט. על הטוסט השרוף מורחים מרגרינה שנמסה בן רגע.

כתבה : נטע בארי

תערוכת נעליים

פעמיים בשנה, לפני ראש השנה ולפני פסח, ציונה קושמרו האגדית ז"ל (אמא של לילך ינאי) הייתה מארגנת חלוקת נעליים וסנדלים לכל הילדים (ההורים, שוב, אינם צד בעניין). בתערוכה היו בוחרים דגם, צבע ומספר. ציונה הייתה מזמינה את הנעל המבוקשת, ואחרי שבוע באים למחסן שלה לקבל. (אם נתמזל המזל, כי בדרי"כ לא ניתן היה להשיג את הדגם, הצבע והמידה הרצויים באותו זוג נעליים).

כתבה : חנה קובלסקי

תקומי

אברהם תקומי ניהל את הכל-בו, עוד כשהיה "אספקה קטנה" ובמשך שנים רבות... ועד היום רבים מאיתנו "הולכים לתקומי".

כתבה : חנה קובלסקי

^ **עתליה אייל חזרה** מארה"ב אחרי שלושה חודשים + של עזרה לנועה עם התאומים החדשים **עמרי ותומר**, וכמובן עברה בדרך חזרה באנגליה לשבוע אצל הנכדים היותר גדולים. ועד שיוצא עוד עלון – כבר נחתו בארץ **נועה וגיא** עם התאומים – שבאו לשמח את **זיו אייל** בחגיגות היובל. גם **רון** קפץ מלונדון כדי לחגוג עם זיו, פגישה מרגשת של המשפחה.

^ בית החלומות של **משפחת לוינסון** הושלם, והם עברו אליו בשמחה רבה. תיהנו לכם מהחדש והגדול, והמקום לכל הילדים. כיף גדול, מניסיון....

^ אנחנו לא עוצרים - הקשיים שמעמיסים עלינו בנק איגוד ומנהל מקרקעי ישראל - לא עוצרים את הצמיחה והמטרה שהצבנו לנו. והפעם לחברות התקבלו **סמדר קולקובסקי ואורי אביו לירן ויואב יונה, עדי (בורץ) ושחר הלפרין** אשר בעתיד יבנו את ביתם כאן בביתנו. בהצלחה לכם ולנו.

^ **יונה פלג** ממשיכה את דרכו של **בני** ואת דרכה שלה, ויצאה לטיול ברומניה עם חוג צילום. מחכים לראות תוצאות.

^ **יהודית ויתרו מדר** יצאו לסוף שבוע בספרד במיוחד בשביל ההופעה של ליאונרד כהן.

^ עשרה קונטיינרים עמדו וחיכו אחד אחרי השני על הכביש לפריקה במפעל פלסטניר – כך הגיע האקסטרווד החדש שכבר חובר והופעל. בהצלחה לכולם.

^ טיסות וחופשות – **הניה ומיקי שורץ** יצאו לטיול בפורטוגל, **אלישבע ובזוזה** יצאו לברלין, **הבורצים רפי ומינדי** ביקרו בפראג בדיוק באותו זמן שביקר שם אריק קלפטון, **ריישה** טסה לביקור משפחה בארה"ב, **השלמונים ורבקה סלע** יצאו לספרד לטיול עם חברי הגרעין שלהם.

לסבא **יורם** וסבתא **אביבה יפה** מזל טוב להולדת הנכדה **אבישג** בת **לצח וגלית יפה** ואחות **ליונתן** – שפע ברכות ואיחולים.

^ "**פאקו**" שלנו נכבש ושמנו לו טבעת - מזל טוב **להילה ומתן גבע** אשר באו בברית הנשואים ולמשפחת **גבע** היקרה – רק שמחות!

^ איך אפשר בלי מסיבת שורשים, אחרי שנה מוצלחת ומלאה במעשים טובים, טיולים ולימודים של ילדי בר המצווה: **נועם ינאי, עמר לביא, שובל וינטר, לי שלמון, נרי בוחסירה, אלה רפפורט**, והתאומים **איתי ועמית** לבית **סטריקוב** (שקד). החגיגה הייתה מוצלחת, וכללה סיור במקומות בקיבוץ שקשורים בסיפור של אחת המשפחות. כמובן גם ארוחת ערב, והמצגות שכולם יכולים לראות באתר הקיבוץ. בשבוע לאחר מכן הזמינו ילדי הבר-מצווה בעזרתו האדיבה של **יעקב פנר** את הציבור לקבלת שבת חגיגית לסיום השנה. ובנימה אישית, כאמא של אחת הבוגרות - הייתה לכם שנה מלאה וגדושה, ובה באמת עברתם מילדות לבגרות. הייתם מקסימים בכל המשימות, ועמדתם בכל היעדים שהצבנו לכם. על כך כל הכבוד. ולכן משפחות יקרות - היה לי העונג להיות בחבורה זו. שיתפנו פעולה ונמשיך לשתף פעולה בעתיד. תודה למדריכים המעולים **תמר ועמרי**.

^ מאחר שהוד **דנה** ומשפחתו גרים בארה"ב לצורכי פוסט דוקטורט, ועברה כבר יותר משנה, והגעגועים גדלים, החליטו **רינה ואיציקו** לטוס לביקור לחודש בחיק המשפחה. תיהנו ותבלו, וחזרו עם כוחות מחודשים.

^ צוות הולמיס פלייס הלא הם: **רפי בורץ שלי בורץ ודור הורוביץ**, הם האחראים על טריאתלון ניר-אליהו 2013. שחיה, רכיבת אופניים וריצה. ארגון נהדר ואווירה מעולה, כמובן ששדרן השטח **עמר קורדובה** לא הפסיק לדווח בקולו המופלא, ועו"ד **אבישי רוזנבלום** פיקח על תוצאות האמת. תודה לכל הספורטאים והספורטאיות על ההשתתפות.

^ החופש הגדול כבר כאן, וילדינו יצאו לחופשה הגדולה - מצב רוח טוב והמון חוויות נעימות. מאחלת לכם חופשה נעימה וכיפית וכמובן היזהרו והישמרו. ולמורות שלנו - מנוחה וחופשה נעימה אגרו כוחות מחודשים לשנת הלימודים הבאה!

^ מסיימי י"ב הרימו כוסית (עכשיו מותר להם) לכבוד סיום הלימודים, ובקרוב לגיוס. **ליאור מדר, אורי שלמון וגבע קציר** – בהצלחה לכם, מחכים לכם בבית.

^ ברכות למשפחת **ראובני יובל ופזית** וכל הילדים על המעבר לבית החדש והגדול ... ההמתנה הייתה שווה והבית המוכן הגיע וניבנה לתפארה... תיהנו לכם בבית הקבע. כך גדלנו רשמית ל- 179 חברים בקיבוץ ניר אליהו.

^ **קרן תשבי** (שר) גרה זמן רב בקנדה, ועכשיו כל **התשבים** טסו לביקור משפחה בקנדה הגדולה, טוסו לכם אבל אל תשכחו שכאן זה הבית...

^ גם איש התשתיות צריך חופשה והפעם עם כל המשפחה. **זיו, שרית, בר ועמר** יצאו לחופשה בספרד הנעימה.

^ משפחת **ביוקאורל – מישל, אלי** והילדים - יצאו לחופשה משפחתית באנגליה. להתקרר ולחזור. חופשה נעימה!

^ **שלומית, ניר, ארבל ואביתר**, וכמובן סבתא **יהודית ברזילי**, חובקים בת אחות נכדה חדשה בשם **כרמל**. עוד ביומה הראשון בקיבוץ באה כרמל לבקר במרכולית. ברכות ומזל טוב לכל המשפחה.

^ אצל משפחת **מדר יהודית ויתרו** לא נחים לרגע. בשעה טובה **אביב מדר** השתחרר מצה"ל לאחר שירות מלא בגולני, ובאותו היום **ליאור מדר** התגייסה לצה"ל לקורס מדריכות חי"ר. הם לא ישנו שלוש שנים והם ימשיכו לא לישון עוד שנתיים לפחות. בהצלחה לאביב באזרחות, ולליאור בשירות הצבאי.

^ בתוכנית "קח אותי חגי" - הפעם לאוסטריה לסוף שבוע במלון ספא שווה במיוחד. **הדס ודיוויד, איתי, נעמה**, וחגי הפעם עם חברה.... החברים יודעים לעשות חיים טובים.

^ **חנה קובלסקי** ואחותה נסעו למסע לפולין וכבר שבו עמוסות בחוויות.

^ גם למזכיר הקיבוץ מותר לנפוש והוא יצא לסוף שבוע באיטליה עם זוגתו **לירז**.

^ קייטנת **שרוניה** נפתחה בתחילת חודש יולי כאשר **מכבית** והצאצאים הגיעו לביקור קיץ אצל **הטוכמכרים**. חופשה נעימה לכולכם.

מזל טוב גדול לסבא **משה** וכל שבט **קאופמן** להולדת הנכדים התאומים **יובל** הבת **ועמית** הבן לבית **מיכל קאופמן**. ברכות חמות חיבוקים ונשיקות.

^ תנו כבוד גדול ל- ד"ר **דניאל מדר** – סיים את לימודיו וזכה בתואר דוקטורט בביולוגיה. אך בינתיים הוא מתעסק בדוקטורט לענייני קליטה.

^ חג קיבוץ שמח לכולם, בואו והשתתפו! **63 שנים** — סיבה טובה לחגוג ולשמוח!

השתתפות באבל

מערכת העלון מבקשת להשתתף באבלם של סולי שר ובני המשפחה על מות האח **ריימונד (מיקי) שר ז"ל** תושב כרמיאל שהלך לעולמו בגיל 80.

אוגוסט

גניה כינורי, 87
הניה שוורץ, 81
מיקי שוורץ, 81
רמי צדפי, 78
מזל אהרון, 74

איז'ו רוזנבלום, 65
הווארד הורוביץ, 65
דינה פינבלט, 57
אריק רוסו, 55

זוהר גלילי, 47
ליזה בוחסירה, 44
אלי ביוקאורל, 43
מרים קרומן, 40
ליאון דולב, 35
נטלי ביוקאורל, 35
דור הורוביץ, 33
אבישי רוזנבלום, 33

עדו שקד, 28
נופר וינטר, 27
דן קובלסקי, 23
שירז לביא, 16
תבל קציר, 16

לירון שר, 8
שחר עציון צדפי, 8
זואי בוחסירה, 8
עפרי ביוקאורל, 6
אלה בוחסירה, 6
אלעד רז, 5
נדב אברהמי, 4
יואב ראובני, 1
שחף קאליפה, 1

ילידי החודש

אהרון כדורי, 38
איתי לנגשטר, 38
שחר הררי, 38
שיר רז, 35
ינון בורנשטיין, 35
גל קאליפה, 31
קרולינה קרבס, 30
יותם פנר, 30

דותן ראובני, 17
יותם ברלס, 16
יונתן ביוקאורל, 16

יולי

יהודית ברזילי, 84
צבי מאור, 82
זאב כספי, 81
נעמי תקומי, 79
פיני טוכמכר, 79
ברוך ראובני, 78
פוריה לב-ארי, 77
סולי שר, 75

מרסי רוזנבלום, 61
מיקי גבע, 60
עירית קולקובסקי, 60

יובל ראובני, 53
גיל ינאי, 49
טלי ראובני, 48
לילך ינאי, 45
פזית ראובני, 45
אילת לביא, 44
הדס שר, 41

ליאור קולקובסקי, 28
עינב זנגי, 25
יותם נמר, 25
אלון פינבלט, 23
ניב נמר, 23
אביב קציר, 20

שני מדר, 9
תמיר ברק, 9
אביתר ברזילי, 6
אורי צדפי, 2
מיכל רז, 2

פתרון חידת הארכיון בניר 506 : המטע

בתמונה מן העלון הקודם רואים את הדלת של באר חק"ל, שעליה יורחב בהמשך.

מראשית הקיבוץ, אחד מענפי המשק המרכזיים היה מטע ההדרים. כאשר הוקם קיבוץ ניר-אליהו, הועברו המטעים הסמוכים לרשותו, והם הפכו למקור תעסוקה ולמקור הכנסה מיידי. הוחל בשיקום העצים שהיו במצב ירוד, והוכנסו צינורות השקיה במקום התעלות והגומות שהיו קודם לכן (שיטת ההשקיה שהייתה נהוגה אצל הערבים).

עבודות הפרדס - הטיפולים, העישוב, ההשקיה והקטיף דרשו כוח אדם רב, ולכן מלבד הצוות הקבוע של חברים עבדה גם קבוצת תימנים (חלקם גרו בשיכון קפלן הסמוך אלינו) והם ביצעו את העבודות היומיומיות. בשנת 1958 לאחר מו"מ עם הסוכנות, קיבלנו את פרדסי יכין-חק"ל הנמצאים ממערב לקיבוץ בדרך לבית-ברל (רובם כבר נעקרו לטובת הגד"ש) וכך הגיעו שטחי המטע לכ- 1000 דונם וכללו תפוזים, אשכוליות, ולנסיה, קליפים. המטע השתרע על שטחים נרחבים סביב הקיבוץ - החל מקו הגבול עם קלקיליה במזרח, עד רמת-הכובש מצפון, ומערבה עד פרדסי גן-חיים.

בעונת הקטיף, שהחלה בנובמבר עם משלוחי הפרי לחו"ל לקראת חג המולד, ונמשכה עד סיום קטיף הוולנסיה במאי, נדרש הקיבוץ למאמץ רב ביותר - צומצמו ענפים, נוצרו קבוצות גיוס לקטיף לאחר יום העבודה, הגיעו קבוצות עזרה של מחנות עבודה מתנועות הנוער, בתי ספר, מועצות הפועלים ופועלי קטיף שכירים.

הפרי שווק ברובו לבית האריזה של תנובה אקספורט בקלמניה, וחלקו לבית האריזה יכין שהיה בכניסה לכ"ס. בראשית נקטף הפרי לבוקסות (ארגזים), ואלה הועמסו ונשלחו במשאית או בעגלה לתומה לטרקטור. לאחר מכן עברנו למיכלים ובהמשך לעגלות (תכולת פרי במשקל של טון) שנגררו ע"י טרקטור לקלמניה.

בלחץ התנועה הוחלט לחסל את העבודה השכירה בקיבוץ החל משנת 1977. פיטורי הפועלים היו במקביל לעקירת שטחי פרדס ונטיעת אבוקדו במקומם. נתקבל מימון לצעד זה שנמשך כ- 5 שנים. חיסול העבודה השכירה הביא להכנסת יותר מיכון, כלים חקלאיים, העברת ההשקיה להמטרה קבועה ועוד...

הפרדס היווה גם מקום לניסויים שונים בתחום, ומשלחות רבות הגיעו להתרשם וללמוד.

חברים רבים עבדו וגם ניהלו במשך השנים את המטע, וכדי לא לפגוע במי מהם לא אכתוב רשימה מחייבת, אלא אציין את חלקם (יסלחו לי האחרים) - **משה קאופמן** שקיבל את ניהול פרדס חק"ל, **ברוך ראובני**, **אברהם קאליפה**, **עמיקם רגב**, **יורם יפה**, **פרויק'ה וינטרוב**, **אבי זוהר**, **יהודה שיקלי**, **נימרוד מדר**.

היום המטע שונה ומנוהל אחרת. לנו נותרו הזיכרונות, וזו ההזדמנות לספר על קצה המזלג מה היה המטע עבורנו. **עמיקם רגב**

המרכזים

משה קאופמן	רוני אברוצקי 1985—1991
ברוך ראובני 1959—1977	עומר לין 1991—1995
אברהם קאליפה 1977—1983	קובי זיו (שכיר) 1996—
גדי מאור 1983—1985	נימרוד מדר 2002—2006
	אור ליבנה 2007 (אבוקדו)

* חק"ל - חברה קבלנית לחקלאות נוסדה ב-1942 תוך שיתוף פעולה בין הסוכנות היהודית וההסתדרות (מתוך הוויקיפדיה)

ניסיתי להשלים את הפאזל של מרכזי המטע. אם נפלה בידי טעות, ואם למישהו יש מידע להשלים - אנא מסרו לי ואפרסם זאת בעלון הבא, נטע

חק"ל, תמונה אחת זיכרונות הרבה

אל מול החלון הגדול והמפואר, ויטרינה ממש, של חדר אוכל שהיה שקוע כולו בתוך חולות עמוקים זהובים, נפתח הכביש הלבן. הכביש שיצר קשת בתוך הקיבוץ ופנה מערבה. איש לא הגיע בכביש ואיש לא בא דרכו. בערב היו יוצאים אליו זוגות זוגות, עוזבים את דלות הצריפים ונהנים מעושר שביל החלב מעל והדרך הלבנה מלמטה. ושקט, ושקט, ושקט. יורדים אל "המקרר", פרדס חק"ל. הפרדס, שהיה שקוע בתוך בקעה, ניקז אליו אויר קריר והתבשם בצינה שהייתה משכיחה את שעות החום בצריפים, שלא היו מצוידים באביזר קירור כלשהו. פוסעים עד שמגיעים אל שני ברושים נישאים, השער לבאר. מאן דהוא מתח לוח בין שני הגזעים, נוצר מקום מרגוע לזוגות, ספסל לאוהבים. לשבת, להקשיב וליהנות מהיופי. עצי הדר בני עשרות שנים חובקים באר בנויה אבן מסותתת. באר מקור חיים לפרדס.

פרדס חק"ל - הפרדס ניטע על ידי בעל קרקעות ערבי ששמו קמחאווי (יתכן והיה תושב כפר סבא הערבית). לאחר מלחמת השחרור בעלות הפרדס עברה לאפוטרופוס לנכסי נפקדים, ממנו לחק"ל, מחק"ל לניר אליהו. **באר חק"ל** - הבאר נחפרה בשנות השלושים של המאה העשרים. באר מודרנית. מבנה אבן גדול ויפה, שהיה צריך להכיל בתוכו פיר עמוק, שנחפר ודופן באבנים (שכטה) למעבה האדמה ועד למי התהום הגיע. מנוע דיזל איטי (דויטס) אשר הפעיל משאבה שהעלתה את המים מהתהום. זה היה מנוע איטי שהיה נושא בקצב 500 סיבובים בדקה. נשיפותיו נשמעו כקול התור הקורא בבקר טו טו טו. קולו היה עונה כהד לקולות הבארות בסביבה, בקלקיליה ובטירה. שירה קצבית מעוררת של בוקר.

צוות עובדי הפרדס - לאחר שהחלפנו את הדיזל במנוע חשמלי התעשר הצוות במחסן גדול, שלא היה לאף ענף אחר בקיבוץ. עם בוקר התכנס הצוות לכוס קפה לפני היציאה לעבודת יומו בחלקות השונות. ביום שיש נסגר השבוע בישיבת צוות לסיכום השבוע החולף ולתכנון השבוע הבא. פגישות אלה יצרו אווירת צוות, למרות שלמעשה כל חבר עבד בחלקה אחרת, ובזמן העבודה כמעט ולא נפגשו. עוצמת הצוות אפשרה את שדרוג הפרדס, את המעבר לעיבוד בכלים מודרניים ולעבודה עצמית. תואם את האידיאולוגיה הקיבוצית, כשהקיבוץ היה קיבוץ.

זוטות - ילדים רבים עבדו בפרדס ונהנו מעבודתם. ילדים רבים ביקרו בבאר, כשלמדו על מחזור המים בטבע. קידוח הבאר הוא לעומק 250 מטר, לתוך שכבת הטורון, אל האגם התת-קרקעי - אקוויפר ירקון תנינים. לחץ המים התת-קרקעי מעלה את פני המים עד לגובה 40 מטר ומשם הם נשאבים (באר ארטזית). ודאי זכור לילדים הניסיון המעניין לזרוק עיתון בוער לתוך הפיר. העיתון היה גולש לאיטו, מאיר את דפנות הפיר ומגיע אל מי התהום במעמקים ושם כבה. החוויה לא נכבית לעולם.

ברוך ראובני 9/7/13

סיפורה של באר חק"ל

באר חק"ל יחד עם **באר הבית** הנן שתי בארות שנותרו כחלק מעשרות בארות שהיו פזורות בחלקות השונות מסביב למחנה (כך נקרא שטח הישוב), ושנחפרו על ידי ערביי הסביבה להם היו שייכים הפרדסים עד למלחמת השחרור.

שריד אחד המראה איך באר עבדה מצוי בחלקת ההדרים של "קשת בענן" -ואלרי. מי שמבקר שם יכול לראות ליד השקמה אבן ענקית - היא היוותה את הבסיס לבאר קרובה לשם - את האבן הוצאנו כדי להרוויח שטח לנטיעות.

באר חק"ל עובדת עד היום להשקיית שטחים - חלקות דרום, דרום מערב וממלאת את הבריכה יחד עם באר הבית. מי הבאר היו שנים רבות מים איכותיים מאוד.

במשך שנים רבות שמשה באר חק"ל מקום מרכזי של עובדי המטע. בבוקר היינו נפגשים שם לשתייית קפה וחלוקת עבודה, בעשר הפסקה - שתיית קפה עם עוגיות. היות שהבית בנוי מאבן, היה תמיד מקום קריר

המשך: המטע...

ונעים גם בימים החמים ביותר. מן הרגע שפיטרנו את הפועלים (משיכון קפלן), הענף התמלא בילדים וחברים. כל ילד מכתה ז' עבד לאחר ביי"ס במטע, והרבה מהילדים עשו עבודות גמר בביולוגיה בפרדס, בנושאים שונים. כל יום שישי התכנסנו לאסיפת עובדים. היינו מסכמים את השבוע ומתכננים את השבוע שיבוא. כל מי שאיבד מפתח – הביא עוגה! ביוזמתן של **נטע וקוקי** (בתה של מרלן) התחלנו לחגוג ימי הולדת והמתנות היו תמיד יצירתיות. היו מקשטים את המטע, הייתה חגיגה אמיתית, ההווי היה על הגובה, המטע היה מלא חיים ועניין. אני מזמין בזה חברים שעבדו במטע לספר ולהעלות זיכרונות מהימים ההם.

אברהם קאליפה.

על הפרדס והמטע (אזהרה זה הולך להיות ארוך)

הזיכרון המוקדם ביותר שלי מהמטע והפרדס הוא נטיעת אבוקדו בחלקה 700 הרבה לפני שהיה בקיבוץ בית-קברות – לקחו אותנו במסגרת טיולי הגנים לראות את הנטיעה. אח"כ כמובן כילד היו גיוסי המנגו המתגמלים, ובכתה ח',

אחרי שנה שעבדנו אצל **אשכול** בענף צמחי המרפא – הוא משך אותנו לעבוד בפרדס (שם הענף שכלל אז גם את מטעי האבוקדו והמנגו) – שהיה אז על טהרת "העבודה העצמית" בראשותו של החבר דאז **רון אברוצקי**. כמו כן זכורה לי סככת הטרקטורים בה היה שמור מקום ל"אייכר", "בייכר" ו"גייכר" טרקטורים כחולים גרמניים עם קירור אוויר שהיו נחשבים העבירים ביותר בעידן שלפני ה"ארבע על ארבע", וה"פיאט הישן" ו"הפיאט החדש" שנשאר "חדש" גם כשקנו חדש, שהפך להיות ה"פיאט החדש-חדש"...

בפרדס היה אז צוות גדול ומגוון שכלל חברים ובני משק אחרי צבא, צמד הוותיקים **שאול ברן ואשכול כרמי** (שהיו אז בסה"כ בשנות ה-50 לחייהם ונראו לנו זקנים) וכן מתנדבים מחו"ל ובני קבוצות הכשרה ממכסיקו ובני גרעין מהנח"ל.

כילדים ונערים הזיכרון המרכזי הוא עבודת הפרך והמשמעת שניסו להטמיע בנו **רון מזרחי**, **גל קאופמן** ו**טל רגב** כל אחד בתורו – ולימודי הטרקטור הפיראטיים עוד הרבה לפני שהחל הקורס הרשמי ושהיו תגמול לעבודה הקשה. מבחן הבגרות היה רוורס זווית עם עגלה, והמוכשרים ביותר אף הצליחו לעשות זאת עם עגלת ארבע גלגלים.

אה – וכמובן תקופת העבודה המיוזעת אך מתוקה של עונת המנגו בניצוחם של **ויצמן זנגי** ו**חיימק'ה סגל** במיון שליד חדר האוכל הישן.

הענף היה אז קיבוצי מסורתי, העבודה הזרה הייתה בעיקר בקטיפי ההדרים ומבוססת על עובדי השטחים, עם חלקם היה קשר ארוך שנים (סעיד ולפניו אבו-סעיד). **עומר לין** החליף את רון אברוצקי שעזב, לפני שגם הוא עזב בתורו בתקופת גל העזיבות שהיה המשכו של משבר הקיבוצים.

אירוע בלתי נשכח מהתקופה – קטיפ נוריות בחלקה 13 (ליד ה"אבן") אני לבד בשטח עם קבוצת פועלים חברוניים – מעמיס ופורק מיכלים, עוזר בקטיפ, שותים קפה ביחד. פתאום מגיע עומר לין עם הטנדר בחריקת בלמים ו"חוטף" אותי מהשטח. בחדשות מסתבר שמתנחל מקרית ארבע (ברוך גולדשטיין) פתח באש על מתפללים במערת המכפלה ויש עשרות הרוגים. עומר חשש שהפועלים ישמעו על כך ברדיו ומי מהם יבצע נקמה... נראה שהקשר עם הפועלים בענף תמיד איכשהו מגלם את החיים המשותפים הבלתי-אפשריים בחלקת ארץ זו. למי שלא יודע גם הפרדסים ההיסטוריים שקיבל הקיבוץ עם העלייה לקרקע חלקם פרדסי ומטעי נפקדים, ובחלק מבתי האבן של הבארות חיו פעם פלחים צמיתים.

בראשית שנות ה-90 וקצת לפני הגיוס שלי לצה"ל השתנה הענף מהותית :

הוצנח מנהל שכיר (**קובי זיו** מחדרה) שהחליף את הרכזים העוזבים, עד מהרה התחלפו מרבית העובדים ב"במב"חיים" שכירים והוללים (שזכורים בעיקר כמי שטיפחו "גידולים חקלאיים אחרים" בהם עסקו בזמן העבודה...) ובהמשך נכנסו ראשוני העובדים מתאילנד, שהיום נראה כאילו אי אפשר לעבוד בלעדיהם. החלוצים שבהם – היו ממש "אקזוטיים" והגיעו מצפון תאילנד בואכה לאוס : החברה היו צדים בע"ח עם רוגטקות ומלכודות לולאה, ונדרש זמן להסביר להם את אורחות המקום, כשלצד חריצותם הידועה היו בתחילה קשיי שפה ותקשורת, בודדים שהתמכרו לטיפה המרה וכמובן הבדלי תרבות ומנטאליות שדרשו עבודה מרובה (ולא פעם ליווי למיון אחרי עוד קטטה בפאב הבקבוק...) רגע נוסף שנחקק – בקיץ 1993 בעת שמירת לילה במנגו יחד עם סעיד (זייד – הבן של אבו-סעיד) בעודנו לוגמים קפה שחור ואוכלים מנגו – שמענו בטרנזיסטור שלו על ההכרזה של הסכם אוסלו – היה רגע מרגש ואפילו חיבוק של אושר – שהנה עכשיו יהיה שלום... ההמשך ידוע... סעיד - למי ששואל - עובד כיום במטעי קיבוץ אייל.

לאחר השירות הצבאי חזרתי באופן טבעי לענף, ולמעט קפיצות מתבקשות לחו"ל וחצי שנה בגד"ש המשכתי בו עד סוף 2006 – תקופה של 18 שנה בסך הכל – יותר ממחצית חיי עד אז. לכן כשהציעו לי **עמר גדי ואיז'ו** לרכז את הענף בסוף 2002 כמובן שנעניתי מיידית לאתגר – שהיה עד אז נראה כחלום חיי. הניהול היה מותנה בלימודים במקביל לעבודה וגם כאן לקחתי מספר קורסים בפקולטה לחקלאות ברחובות ובבית דגן בנושא השקייה בקולחין ובריכוז מטעים לצד לימודים באו"פ.

את הענף קיבלתי לאחר שלוש שנות הפסד כשהפרדס כבר בעסקה עם חברת פז פרי זהב – שהצריכה בעיקר תיאום וגבייה לצד עבודת השקייה, ופחות ניהול ותפעול הפרדס. המטע עדיין היה בניהול ועבודה שלנו, כאשר קובי הכניס חזק את נושא העבודות הקבלניות מחוץ לקיבוץ (ריסוסים ועיבודים עם כלים שלנו) בשנים שעבדתי תחת קובי זיו הוא לימד אותי את יסודות הניהול, וכן איתור מזיקים ועבודה בסביבת "איזו" ותקינה אירופאית ליצוא.

מאשכול לקחתי בעיקר את הידע ואהבת החקלאות והאדמה וכן את הפרקטיקה של הרכבת עצים וניסיתי לשלב בין מה שקיבלתי מכל מלמדיי ובין השקפת עולמי.

הצעד הראשון שלי כמרכז היה, לצד מכסת העובדים התאילנדים – אותם התחלנו לשתף עם הגד"ש (שבהתחלה הסתייגו מעבודה עימם, היום נראה קשה להאמין...) להחזיר את עבודת בני המשק לאחר צבא, אבל בעיקר לפני צבא – מגיל תחילת העבודה בכתות ז' ח' ועד הגיוס (מקווה שלא שכחתי אף אחד : **אמנון, דיויד, אבישי, דור, יובל, מתן, שגיא, דניאלה, יותם פנר, עדי, טליה, ניצן, אייל פיינבלט, עידו, יעלה, עמיר, שי, נופר, אייל ירושלמי, עמיחי, שיר, טל, נדב, יותם נמר, אלעד, גל, דרור, אורן, אלון, ניב, שגב, גיא, אייל רונן, אופק** ואחרון חביב **עידן בורץ**).

מאחר שהיינו אחד הענפים הבודדים בקיבוץ שקיבלו בעת הזו עבודת נערים – הפכנו במהרה לאבן שואבת וכמעט כל הבנים במחזוריים הנ"ל ואפילו כמה בנות אמיצות עבדו במטע. בנוסף החזרנו לעבודה וותיקים שלימדו את החברה הצעירים ; ה"צעיר שבהם" – **אברהם קאליפה** – מתחזק עד היום את החלקה היחידה ששרדה מאז – 67-8. עם הזמן חזרו גם חברים לעבוד בענף (**דרור, שי, אלון, בוסיק ואבי זהר** עבדו איתי במהלך השנים) שהפך לקהילה קטנה בתוך הקיבוץ וזאת לצד שיפור מתמיד ועקבי הן ברווחיות והן ביבולים. ארוחות הבוקר בשטח, ובמיוחד ארוחת הבוקר של יום שישי היו מלבד האלמנט הקולינארי גם פגישת צוות רב-דורית מפרה ומגבשת.

ההצלחה הזו יצרה לכידות וגאווה יחידה ועל אף העבודה הפיזית התובענית – "הפרדס" חזר להיות ענף מבוקש ותחנה קבועה של בני המשק לאחר השחרור ולפני הטיול והלימודים (ויעידו **אהוד, דותן סלע, דותן אביגד, ינון, דניאל, ליאון, יניב, אסף, יונתן, ואור** שעובד עד עצם היום הזה... ושוב אם שכחתי מישהו מתנצל)

הדור הזה שגדל בין עצי הפרדס והמטע – בוגריו מתקבלים בימים אלה לקיבוץ והצעירים שבו עוד משרתים בצה"ל – ספג בעבודה החקלאית הקבוצתית חלק משמעותי מהערכים וההווי, ובודאי את הלכידות

הקבוצתית שכה מאפיינת אותו, ולדעתי חבורה איכותית זו שהיה לי הזכות הגדולה לעבוד עימה – היא ההבטחה לעתידו של הקיבוץ.

אחרי הפאתוס, הסיום הכואב – עליו אני יכול לכתוב עלונים שלמים. בקצרה ובממלכתיות אציין שעל אף הצלחתו של המטע בשנים 2003-2006 קיבלה ההנהלה הכלכלית של הקיבוץ דאז (שלזכותה הישגים רבים וחשובים) החלטה על מזעור סיכונים והעברת ניהול המטע לתאגיד האבוקדו של גרנות, ודחתה את הכיוון שניסינו להוביל של עבודה עצמית ומעבר הדרגתי לגידול אורגני. להחלטה זו (עליה ערערתי בכל פורום אפשרי בקיבוץ) התנגדתי אז, וגם העובדות היבשות והמספרים מוכיחים שהתוצאות בשנים 2003-2006 טובות מהשנים שבאו לאחר מכן. לשמחתי - לפחות בהמשך עם הגד"ש הלקחים הופקו ונשארו בעלי הבית (גם אם בקונסטלציה יצירתית אחרת למניעת הסיכון). כיום נציגנו היחיד במטע הוא בן-המשק **אור ליבנה** (שגדל אצלנו במחלקת הנוער...) והענף פוצל בין תאגיד האבוקדו בגרנות ובין פז פרי זהב. ההחלטה על הפיצול התקבלה באסיפה מיוחדת שאורגנה ע"י צעירי המטע דאז – שאספו 85 חתימות וכפו דיון באסיפה על עתיד המטע (עובדה מדהימה לכשעצמה שמעידה על הקשר העמוק והמחוייבות שחשו לענף) - לצערי לא הצלחתי לשכנע באותה האסיפה (שהיתה הגדולה ביותר בה לקחתי חלק) את ציבור החברים להשאיר את המטע בידינו – ומשכך פניתי לדרך אחרת...

לצערי, גם הצעותינו לאנשי גרנות להשאיר את המטע הוותיק, שהצלחנו להביאו לשיא יבולים של כל הזמנים ערב העקירה, (על אף איכות הקולחין הגרועה) – נפלו על אוזניים ערלות, והמטע כולו נעקר ונשתל בחופזה בשתילים שאנשי גרנות הבטיחו שהם "עמידים" במי הקולחין. בפועל כידוע המצב בשטח מורכב בהרבה (חומר לעלון שלם בפני עצמו) והבעיות עם המים רק התעצמו עקב הגדלת שטחי האבוקדו. לפחות כעת הצרות הן בעיקר מנת חלקו של תאגיד האבוקדו בגרנות – אך מאחר ואנחנו גם בעלים בתאגיד – אז גם אנחנו בסיפור. מעבר לכך לאור התנהלות רשויות המדינה ובעיקר ממ"י/רמ"י - היעדר הזיקה של השטחים החקלאיים לחברי האגש"ח עלולה לסכן את המשך האחזקה בקרקע, סיבה שהיא לבדה מספיקה על מנת שנסקיע מחשבה כיצד לחזקה מחדש (ההחלטות בנושא הגד"ש הוכיחו שניתן לייצר פתרונות יצירתיים ובטוחים לא פחות).

אי אפשר לסיים בלי נימה אופטימית, אז קודם כל בימים אלה האבוקדו מתאושש מהחורף בבלוב יפהפה שמסתיר את הכלורוזות עד החגים לפחות. הנוף הנשקף מחלונות הבתים הנבנים בשכונה החדשה יהיה יפהפה ומוריק, השנה לראשונה שבר המטע החדש בראשות אור את סף ההכנסות של מיליון ₪. המטע והפרדס השלימו בתקופה שהחלה מהבצורת של 1989 ועד 2006 מעבר כמעט מוחלט להשקייה בקולחין (פרט לאזורי המגן סביב הבארות) ובכך חסכו מים מתוקים, דשן רב, וכמובן כסף.

גם איכות הפרי במטע הייתה ונתרה טובה (מנגו המאיה שלנו ידוע באיכותו גם תחת השיווק של פז פרי זהב). ההדרים שלנו נותרו עמוד התווך של בית האריזה בצופית. גם השיטה שהנהגנו של חיפוי קרקע צמחי וכיסוחים במקום ריסוסים "תפסה" בכל הארץ ואולי בהמשך יאמצו גם את ריסוסי העלווה במיקרו-אלמנטים למניעת כלורוזה.

כולי תקווה שביום מן הימים יחזור המטע לניהולנו הישיר, וחברים ובנים יוכלו לחזור ולעבוד בו. כבר כיום יש רצון לשלב חברים במסגרת השותפויות ובהזדמנות זו – אם מישהו מעוניין הוא יכול לפנות לעמר מרכז המשק ולברר – יש רצון משותף של הקיבוץ ושל פז פרי זהב לשלב אנשי צוות מניר אליהו.

בהצלחה לכולנו - **נימרוד**

המשך: המטע...

מטעי ניר אליהו 2013

מטע אבוקדו - שותפות רשומה עם תאגיד אבוקדו גרנות

רקע כללי

הסיבה העיקרית שהביאה להקמת השותפות הייתה הצורך ברמות השקעה גבוהות לזמן ארוך. זאת בשל הקושי של העצים הותיקים להתמודד עם רמת מי הקולחין אשר היו קיימים אז. (רמת איכות בסיסית ללא טיפול משמעותי)

המטע החדש ניטע בשני מהלכים. הראשון בשנת 2007 והשני בשנת 2009. מנוהל משלבי הראשונים ע"י **אור ליבנה**, בעזרת **דורון ליבר** – מנהל המטעים בגרנות, ובליווי מדריך מקצועי.

נתונים כלליים

עד עתה הושקעו במטע כ- 9 מש"ח, סכום זה כולל השקעה בסיסית והוצאות תפעול שוטפות (הון חוזר). סה"כ נטועים כ- 570 דונם עצי אבוקדו, חלקם צעירים יותר וחלקם כבר בשלב הניבה. (מצורפת טבלת הזנים והדונמים).

זן	מס' דונמים
אטינגר	65
האס	270
ארדיט	2
פינקרטון	138
ריד	22
גליל	41
ארד	32
סה"כ	570

למרות כל האמור, עדיין קיימת בעיה קשה בכל הקשור לאיכות המים ויכולת העצים להתמודד עם רמת איכות זו. עד היום לא נעשה טיפול משמעותי באיכות המים, למרות ההבטחה של המועצה האזורית והחברה להשבת מי קולחין. בימים אלו, ובעיקר מערכת הניהול של גרנות, עוסקת בשאלת המשך הטיפול במטע ובחינת האפשרויות השונות. יש להמשיך לעקוב אחר קשיים אלו ויכולות המטע להתאושש.

שימוש מתוכנן במי קולחין לשנת 2013 – 360,000 קו"ב.

יבול מתוכנן לשנת 2012/13 – מעל 380 טון.

תשלום שנתי קבוע לקיבוץ ניר אליהו כ- 170,000 ₪

תשלום על המים והוצאות שוטפות שונות.

שיתוף הפעולה עם גרנות מצוין ותורם רבות להמשך ביצוע הפרויקט.

פרדס

רקע כללי

במהלך השנים 2001/2, נכנס הפרדס לגרעון משמעותי במסגרת הפעילות השוטפת. כתוצאה מכך, נחתם הסכם עם חברת "פז פרי זהב" הכולל ניהול, תפעול ושיווק פרי הפרדס (ללא מטע האבוקדו). בשנת 2003 הועברה האחריות גם על מטע המנגו. במשך שנים אלו נוהל וטופל הפרדס במקצועיות ובאחריות.

במהלך שנת 2007, עם כניסת גרנות לשותפות במטעי האבוקדו, החלו חילוקי דעות בין ניר אליהו וחברת פז. הרקע לכך היה לחץ של משרד החקלאות שלא לאשר את השותפות עם פז. (ההסכם בניגוד לחוק החקלאות). כפועל יוצא של קשיים אלו, תבעה חברת פז את הקיבוץ ומשרד החקלאות. רק לאחרונה הושג הסכם משולש בין הקיבוץ, חברת פז ומשרד החקלאות לשביעות רצון כל הצדדים.

נתונים כללים

שטחי פרדס כ – 300 דונם

זנים: שמוטי, ולנסייה, אור, סצומה, מיכל, אשכולית אדומה ועוד.

מנגו כ – 20 דונם (מאיה)

אבוקדו כ – 50 דונם (נשאר בידו פז במסגרת החלפת שטחים עם גרנות)

במהלך השנים נטעו שטחי פרדס נוספים והכוונה להמשיך בכיוון של השבחת הפרדס בזנים רלוונטיים לשוק הנוכחי.

שימוש מתוכנן במי קולחין בשנת 2013 – 278,000 קו"ב.

שימוש מתוכנן במים שפירים בשנת 2013 – 40,000 קו"ב.

תשלום שנתי לניר אליהו כ – 120,000 ₪.

תשלום על המים והוצאות שוטפות שונות.

הקשר עם אנשי "פז פרי זהב" מצוין ושיתוף הפעולה טוב.

מידי פעם קיימת בעיית תזרים אך במהלך החורף הפערים

נסגרים.

סה"כ הפרדס מטופל ברמה טובה ומשרת את היעדים לטווח

הארוך.

צולם ב- 1982

לסיכום

בענפי המטע והפרדס נדרשת ראייה ארוכת טווח. ההשקעות בתחום זה גבוהות ותקופת החזר ההשקעה נעה

בין 8-12 שנים. קיים סיכון רב ברמת התאמת הזנים לצרכי השוק ושריון מתמיד של משאבים נאותים.

בנוסף לכך, חשוב לייצר קשר/שיתוף פעולה הדוק עם בית אריזה בכל תחום.

מסיבות אלו ונוספות, הוחלט בניר אליהו "ללכת על בטוח", ולייצר מקור הכנסה קבוע וידוע. כאשר בוחנים

את רמת הסיכון לאורך זמן, אני סבור שצעד זה היה נכון ומוצדק.

עמר לוינסון

תודות

בתקופה זו של החלמה לאחר ניתוח הגב, קיבלתי הרבה עידוד ותמיכה מחברים וחברות שבקרו, ואחרים שהתעניינו בשלומי.

תודה מיוחדת לשכנים – שרוניה ופיני טוכמכר – שעזרו והסיעו, וכן לשלישיה שפנתה,

ונעזרתי בה גם כן בהסעות: ליזה, חנה ק., ויהודית מדר. יהודית ראוייה למילת תודה

נוספת, כיוון שדאגה להשיג ולהביא עבורי תרופה ביום חמישי, ולא להמתין ליום ראשון.

תודה למנויי "ידיעות אחרונות" על סבלנותם, ונכונותם לקחת את העיתון מתא הדואר.

ובסיום, הרבה תודות למשפחתי – הנכדים והנכדות שעטפו אותי בהרבה עזרה חיבה

ואהבה, ובכך נתנו משמעות למילה "משפחה".

מקווה בקרוב מאוד לחזור לשגרה,

עמיקם רגב יולי 2013

חידת החודש:

היכן צולמה התמונה? מהו המבנה?

תשובות נא לשלוח למערכת בניר או לעמיקם התשובה של עמיקם תימסר בעלון הבא.

נירו ניר

הגענו, מצאנו אותה מנמנמת
רעולת פרדסים, חום וקטורת קציר.
רכה, עוברית, יפת נוף וחולמת
ניגונה קסם סוד המזמר אל הניר...

עת נחפזנו אליה בשבילי חול ואפר
קרצה היא אלינו ביש ונסתר
ועיירת שכנים שמעבר לתפר
טלטלה את לבנו בין היום למחר...

צמחת עלמתנו צמות ולחיים
צמחת גם שדות גם שירת ילדים
היום, עת הגשנו לך לחם ויין...
מה כוזב הוא גילך הכתוב בספרים.

לא הכל כאן עמנו בזמר החם
לוהט ופעור בנו בור שנבעה
של רעות הסופקת אל לב כפותם
בצפותם דום אלינו ממרום הגבעה...

אך הנה שוב אחי, רוח קל מנשבת
וכוכב שהדי במרום, נר מרקיד
ועדה סנדלית וקשת יום ואוהבת
נושאת לך מלוא טנא תפילה לעתיד.

פזמון:

נירו ניר כי השחר מאיר
על פרדס ועל ניר וראשי הילדים
שמש אור ואויר לב פריחה צליל ושיר
הסוחף את הניר אל דמעת הקוצרים.

שמוליק אייל

נכתב לחג ה - 50 לניר אליהו

